

de journalist

NIEUWSGIERIG • KRITISCH • GEDREVEN

december 2022
tweemaandelijks
#241

vj Vlaamse Vereniging
van Journalisten

VRT HERTEKENT
REGIONALE
VERSLAGGEVING

JOHNY VANSEVENANT
'IK ZIE VEEL OPGEJAAGDE,
ONZEKERE POLITICI'

HERNIEUW TIJDIG JE LIDMAATSCHAP

Waarom de VVJ meer dan ooit broodnodig is

MijnsHEER DE JOURNALIST
Wij VERDOORDELELS JE TOT...
OF MOET IK ZEGGEN
JULLIE ALLEMAAL ???

© Joris Snaet

IN DIT NUMMER

- 04 KORTJES**
- 06 SPREEKTijd**
Johny Vansevenant
- 10 ACTUA**
VRT hertekent regionale verslaggeving
- 12 SERVICE**
Auteursvergoedingen zwaarder belast
- 14 SERVICE**
Waarom de VVJ/AVBB meer dan ooit broodnodig is
- 20 OPINIE**
Het nut van namen noemen
- 22 REPORTAGE**
Regeling voor klokkenluiders: we zijn er bijna
- 24 SERVICE**
Tools en data op redacties: drie aanbevelingen
- 25 VAKPERS**
BioGezond
- 26 INTERVIEW**
Filip Ysenbaert, chef infografieek bij *De Tijd*
- 28 FOTOROL**
Isabelle Pateer
- 30 RAAD VAN DE JOURNALISTIEK**
Pieter Knapen
- 32 IN/UIT HET VAK**
Yassin Akouh en Inge Stiers
- 34 ONDER EMBARGO**
Wist je dat?

COLOFON

- COÖRDINATIE:**
Pol Deltour (pol.deltour@journalist.be)
en Ruth Desmit (ruth@revista-media.be)
- EINDREDACTIE:** Piet De Loof
- CONCEPT EN VORMGEVING:** Revista
(www.revista-media.be)
- MEDEWERKERS:** Pol Deltour -
Ruth Desmit - Selma Franssen -
Charlotte Michils - Monica Moritz -
Pieter Knapen - Luc Vanheerentals -
Geert Van Lierde
- COVER:** Andreas Van Esbroeck
- REDACTIESECRETARIAAT:**
Zennestraat 21, 1000 Brussel
Tel. 02/777 08 40
info@journalist.be
www.journalist.be
- ABONNEMENTEN:** info@journalist.be
- RECLAMEREGIE:** Beny Bechler,
beny.bechler@journalist.be
- DRUK EN VERZENDING:** Graphius

Vlaamse Vereniging
van Journalisten

DUBBELE KLAP

“Voor al te veel journalisten wordt dit geen vrolijke kerst, laat staan een deugddoend nieuwjaar

Journalisten zijn geen grootverdieners. Voor freelancejournalisten is de term kleinverdieners zelfs op de plaats. In zekere zin valt daar voorwaar nog iets voor te zeggen. Journalisten houden op die manier stevig voeling met de levensstandaard in de brede samenleving.

Toch is er een ondergrens, en die is nu echt wel bereikt. Voor al te veel journalisten wordt dit geen vrolijke kerst, laat staan een deugddoend nieuwjaar. Dan hebben we het in de eerste plaats over de enkele duizenden freelancejournalisten in het land. Reporters die – in weer en wind, dag en nacht – verslag doen over wat er in de wereld gebeurt. Van het kleinste gehucht tot de gevaarlijkste plek in Oekraïne. Van het WK in Qatar tot een nachtelijk verkeersongeval in Puurs-Sint-Amands. Boeiend werk, daar niet van. Maar zo onderbetaald. Dat is in de allereerste plaats de verantwoordelijkheid van de mediabedrijven. Die houden de freelancetarieven traditioneel al laag. Op de koop toe weigeren ze vandaag – in tijden van hoge inflatie – die vergoedingen ook nog eens ernstig te indexeren. Intussen boeken de Vlaamse mediabedrijven mooie winsten – DPG Media in 2021 nog 345 miljoen. Topman Van Thillo gaat er voorwaar prat op dat zijn bedrijf ‘slechts’ 30 % van die winsten als dividend uitkeert aan de eigenaars, de eigen familie dus. Leg dat een keer uit aan die honderden hardwerkende freelancemedewerkers die je zelfs een elementaire indexverhoging onthoudt en zo rechtstreeks de armoede induwt.

Zopas kwam daar voor freelancejournalisten een tweede klap bovenop. Ook de overheid hakt nu in op het al schamele inkomen van freelancers. Dat doet ze door het fiscale regime voor auteursvergoedingen terug te schroeven, een operatie die freelancejournalisten vanaf 2025 al gauw een maandinkomen aan extra belasting zal kosten. De VVJ haalde alles uit de kast om de wetswijziging tegen te houden, maar als onderdeel van een groot politiek compromis – en opgenomen in een urgent goed te keuren Programmawet – komt de regeling er nu toch. Aan journalisten en uitgevers om nu te bekijken of en hoe ze de schade alsnog kunnen beperken.

Enkele dagen geleden legden de journalisten van The New York Times – voor het eerst in 40 jaar – het werk neer. De reden: de onvoldoende loonsverhogingen in het licht van de forse inflatie. Het is een magere troost dat ook elders journalisten moeten vechten voor een minimale levensstandaard.

POL DELTOUR

*Nationaal
secretaris VVJ*

Journalistensurvey 2023 binnenkort in jouw mailbox

Binnenkort stuurt het Center for Journalism Studies (CJS) van de Universiteit Gent zijn vijfjaarlijkse grote journalistenenquête uit. Daarmee wordt opnieuw gepeild naar de samenstelling van de beroepsgroep, de werkomstandigheden van journalisten, hun jobtevredenheid en de wijze van nieuwsgaring.

De survey wordt sinds 2003 om de vijf jaar georganiseerd. Voor deze vijfde editie hebben de professor Sarah Van Leuven en Karin Raeymaeckers samen met onderzoeker

Bart Vanhaelewyn de vragenlijst grondig onder handen genomen. Dat leidde tot minder vragen, maar die gaan sneller naar de kern van het beroep. Er wordt ook gepeild naar meer recente fenomenen, zoals de agressie tegen journalisten en nieuwe werkomstandigheden. Het onderzoek gebeurt in samenwerking met de VVJ.

Parallel organiseert de ULB met steun van de AJP een enquête bij de Franstalige journalisten in het land. Dat laat sinds 2013 toe een vrij nauwkeurig profiel te schetsen van niet enkel de Vlaamse, maar alle Belgische journalisten.

Journalisten krijgen binnenkort een link in de mailbox die naar de enquête leidt. Deelname duurt 20, hooguit 30 minuten. Wie deelneemt, kan het invullen steeds onderbreken en later hervatten. De survey werkt ook op tablets en smartphones. Uiteraard is anonimiteit volledig gewaarborgd.

De onderzoeksresultaten worden zoals steeds gebundeld in een openbaar rapport. De vorige enquête vond zo zijn weerslag in het boek *De Belgische journalist in 2018* (uitgegeven bij Academia Press). Ook *De Journalist* zal de bevindingen publiceren.

VVJ en AVBB passen statuten aan

De VVJ en de Belgische koepelvereniging AVBB passen hun statuten aan. Ze doen dat in het licht van de nieuwe wetgeving op vennootschappen en verenigingen, die over een jaar in werking treedt en enkele nieuwe statutaire verplichtingen oplegt. Van de gelegenheid wordt gebruik gemaakt om de teksten in een moderner jasje te steken.

De formele goedkeuring moet gebeuren door een buitengewone algemene vergadering (BAV). Aangezien die een aanwezigheidsquorum van de helft van de leden vereist – wat in de praktijk nooit wordt gehaald – wordt meteen een tweede BAV georganiseerd. Die zal zowel voor de VVJ- als AVBB-statuten plaatsvinden op zaterdag 14 januari 2023 om 11 uur in de Zennestraat 21 in Brussel. Deze BAV's kunnen de nieuwe statuten goedkeuren ongeacht het aantal aanwezigen. (PDE)

OVER DE TAALGRENSEN

IPM bespaart 1 miljoen op *La Libre* en *LDH*

IPM, de uitgever van *La Libre* en *La Dernière Heure*, bespaart 1 miljoen om de stijgende loonkosten te compenseren. Er komen geen ontslagen, maar er wordt minder beroep gedaan op freelancejournalisten. Het personeel van de groep keurde het besparingsplan eind november goed.

Het personeel engageerde zich ook tot een inlevering. Die zou ruim 2,5 % van de bruto loonmassa bedragen. In ruil wordt de werktijd verminderd met een uur per week.

Nog een besparing wordt gerealiseerd door de kranten vanaf april te drukken op de persen van Rossel in Nijvel. Dat is, met de kranten *Le Soir*, *Sudinfo* en *L'Echo* in de portefeuille, een rechtstreekse concurrent van IPM. (PDE)

DE QUOTE

‘Als je niet wakker ligt van het nieuws, is er een probleem.’

Filmregisseur Lukas Dhont pleit er in *Visie* (ledenblad van Beweging.net) voor om niet weg te kijken van het nieuws, maar juist aan de slag te gaan met de grote maatschappelijke en politieke uitdagingen van deze tijd..

0,6 of 21 % BTW ?

Op vraag van de VVJ, die zelf door enkele leden werd gecontacteerd, heeft de FOD Financiën duidelijkheid gegeven over de BTW-regeling die ze toepast voor freelancejournalisten. In principe beschouwt Financiën de overeenkomst tussen de journalist en diens uitgever als een ‘uitgavecontract’, en dat impliceert dat de vergoedingen zijn vrijgesteld van BTW. De wettelijke basis daarvoor is artikel 44, §3, 3° van het BTW-wetboek. Indien uitgever en journalist geen contract van uitgave hebben, is de journalist wel degelijk BTW-plichtig. Voor de overdracht van auteursrechten en de bijbehorende auteursvergoedingen ligt het BTW-tarief dan op 6 %. Prestaties en de daarbij horende vergoedingen daarentegen vallen onder het 21 %-tarief.

‘Grote mediagroepen zeer winstgevend, lokale pers ziet zwarte sneeuw’

De VRM (Vlaamse Regulator voor de Media) heeft zijn jaarlijkse rapport over de Vlaamse mediasector uit, en dat bevat goed en slecht nieuws.

In het algemeen blijken de mediabedrijven goed te boeren. De coronacrisis hebben ze goed verwerkt, zo blijkt uit de ‘zeer winstgevende’ resultaten die DPG Media, Mediahuis en Roularta konden boeken voor 2021. De drie bedrijven bleven bovendien doorgroeien in het buitenland. Met de overname van New Skool Media werd Roularta de tweede grootste magazine-uitgever in Nederland.

In schril contrast hiermee staat volgens de VRM de situatie van de lokale en gratis pers. Zo zakte het aantal regionale edities van *Het Laatste Nieuws* ‘drastisch’ van 24 naar 15. *De Streekkrant*, *Steps* en het Limburgse huis-aan-huis-blad *Jet* hielden het voor bekeken. ‘Al bij al daalde het gemiddelde aantal private lokale nieuwsmedia per gemeente van 2,26 naar 1,84’, aldus de VRM.

Intussen zette de convergentietendens zich verder, met onder meer het opgaan van *De Nieuwe Gazet* in *Het Laatste Nieuws*. Nog in Antwerpen delen *Gazet van Antwerpen* en regiozender ATV voortaan dezelfde site en app. De redacties van het weekblad *Trends* en tv-zender Kanaal Z werden dan weer samengebracht in een centrale nieuwsdesk.

Wat radio betreft, merkt de toezichthouder voor de Vlaamse media wel de opmerkelijke toename van het aantal podcasts op. Tot slot haalt de VRM nog enkele VVJ-cijfers aan die wijzen op een geleidelijke daling van het aantal (stagiair-)beroepsjournalisten in Vlaanderen. (PDE)

Zie voor het volledige rapport:
www.vlaamseregulatormedia.be

WETSTRAATJOURNALIST JOHNY VANSEVENANT (VRT-RADIO)

‘Nieuws kan je niet zomaar manipuleren. Echt nieuws is iets dwingend’s’

Johnny Vansenant (64) rapporteert al 35 jaar voor de openbare radio-omroep over het reilen en zeilen in de Wetstraat. Behalve de versnelling van het nieuws en de toenemende druk van sociale media zag hij ook de opkomst van een soort politiek consumentennieuws. ‘Meer dan vroeger zijn eindredacteurs geïnteresseerd in *what's-in-it-for-me*-berichten. Nieuws over politieke langetermijnprojecten of strategieën krijg je doorgaans enkel nog verkocht aan Radio 1.’

MONICA MORITZ

Hoe heb je de verhouding pers-politiek zien evolueren tijdens je carrière?

Johny Vansevenant: 'In se is er niets veranderd. Wij berichten zoals steeds neutraal over politieke beslissingen en evoluties. Alles moet wel veel sneller gaan. We hebben continu deadlines en de sociale media werken dat nog in de hand. Er zijn ook steeds minder persconferenties en nauwelijks nog perslunches. Tijdens die etentjes kun je vrijblijvend praten met politici en kom je veel te weten over hun beweegredenen. Ik denk met heimwee terug aan de ontbijtgesprekken met voormalig premier Dehaene.'

Kun je na zo'n ongedwongen etentje nog de nodige afstand bewaren?

'De VRT verwacht dat we onpartijdig verslag uitbrengen, en dat is niet meer dan normaal. Je mag uit mijn berichten nooit afleiden wat ik zelf denk. Natuurlijk liggen sommige politici je beter dan andere, maar je hebt ze allemaal nodig om te weten wat er achter de schermen gebeurt. Het is dansen op een slappe koord: je moet onpartijdig zijn en tegelijk *entrées* hebben. Als je continu in de hand bijt die je voedt, kom je nergens. Maar omgekeerd is het niet omdat je goed opschiet met een politicus, dat je die moet sparen als hij in een benarde situatie zit. Zij het dan zonder frontaal in de aanval te gaan zoals krantenjournalisten dat soms doen. Je mag wel streng zijn, maar hoe doseer je dat?'

Is een strenge kritische vraag eigenlijk onpartijdig?

'De inhoud van een kritische vraag komt niet automatisch overeen met je persoonlijke mening. Je formuleert kritiek die leeft. Als iemand bijvoorbeeld een loonsverhoging bepleit, is het logisch dat je vraagt of dat niet nadelig is voor de concurrentiepositie van de bedrijven. Je moet wel elke politicus even kritisch aanpakken. Nu is interviewen niet meer mijn probleem, want sinds 2008 doen de presentatoren van de duidingsprogramma's dat live in de studio. Het nieuws zendt alleen nog quotes uit. Vroeger kon je een politicus nog keihard interviewen voor *Actueel*, maar die tijd is voorbij.'

Zijn politici agressiever geworden tegenover journalisten?

'Mij hebben ze nooit agressief aangepakt. Agressie zie je hoofdzakelijk op Twitter. Tijdens de pandemie zette ik elke overheidsmaatregel sec op Twitter en kreeg dan soms reacties in de trant van *'het is precies alsof Vansevenant klaarkomt als bij de coronamaatregelen mag uitleggen'*. Of *'Vansevenant gij zijt een hoer! Wat heeft het establishment je nu weer laten vertellen?'* Van politici heb ik nooit last, die gedragen zich meestal heel keurig. Ook degenen aan de uitersten van het politieke spectrum. Natuurlijk heb ik niet direct een provocerend karakter. Ik blijf altijd rustig.'

Wat denk je van het scheldwoord 'regimepers'?

(*Lacht*) 'Sommige mensen verwijten ons dat we de stem zijn van het establishment omdat we eerst de beslissingnemers aan het woord laten en dan pas de oppositie. Maar dat is nu eenmaal de taak van politieke journalisten: onpartijdig rapporteren wat

'Er is bij de VRT al enorm bezuinigd en het lijkt nooit te stoppen. Je kunt het vet wegsnijden, maar het mag niet tot op het bot gaan'

beleidsmakers doen. Een minister of de partijvoorzitter van een regeringspartij komt meer aan bod omdat die nu eenmaal meer kans maakt om wat hij zegt ook te realiseren. Wel houden we rekening met de grootte van oppositiepartijen en vermelden in verslagen over parlementaire debatten ook wat zij zeggen. 'Regimes', dat zijn hier trouwens coalities en ik heb er de afgelopen 35 jaar al heel wat zien passeren. Rooms-rood, Paars, Zweeds, Vivaldi, noem maar op. Ik was de man die de Agusta-affaire grotendeels uit de doeken heeft gedaan en dat heeft het 'regime' zelfs wat doen wankelen. Journalisten van de openbare omroep mogen trouwens

niet opiniëren, wel vragen stellen over bijvoorbeeld de correcte werking van de democratie of uitleggen waarom politieke partijen bepaalde beslissingen nemen. Dat is duiding.'

In welke mate verschilt de sfeer op Vlaams en federaal politiek niveau?

'Ik hou me vooral bezig met het federale niveau, waar een centrumlinkse regering aan de macht is. Daar nemen ze andere standpunten in dan de centrumrechtse Vlaamse regering doet. De discussie over de indexering van de kinderbijslag bijvoorbeeld zou federaal waarschijnlijk anders gelopen zijn. Dat politieke verschil zal de sfeer wel merkbaar bepalen, vermoed ik, maar zonder slag of stoot gaat het nergens.'

Politici verwijten journalisten dat ze soms te hard en te kritisch zijn en geen begrip hebben voor hun langetermijnprojecten.

'Het gevaar bestaat inderdaad dat de media alleen over politieke rellen verslag uitbrengen. We zitten in tijden van felle profilering, en een politicus die hoog van de toren blaast, haalt het nieuws. Maar met hun straffe uitspraken moeten politici wel naar de onderhandelingstafel. En als ze daar dan teruggefloten worden, dan zeggen we dat ook. Is dat te kritisch? Nee, dat is gewoon zeggen waar het op staat. Nieuw is wel dat eindredacteuren van nieuwsprogramma's van de VRT-radiozenders, meer dan vroeger, geïnteresseerd zijn in politieke beslissingen die meteen impact hebben op het leven van de burger. Je krijgt een soort politiek consumentennieuws met de beweegreden *what's in it for me?* Projecten op lange termijn of politieke strategie krijg je meestal alleen verkocht aan Radio 1. Het harde, concrete nieuws, daar gaat het om. En als ik daar zin in heb, zet ik dat ook op Twitter.'

Hoeveel volgers haal je daarmee?

'22 000. Of dat nu een succes is of niet, kan mij totaal niet schelen. Vergeleken met onze luistercijfers is het zeer beperkt. Louis Tobback zei me ooit: *'Johny, je hoeft je geen zorgen te maken over de luistercijfers van het radionieuws. De files worden ieder jaar langer.'* De technologie gooit daar wel wat roet in het eten, want jonge mensen luisteren nu ook naar podcasts

of Spotify. De radio is ook niet meer de eerste toegangspoort tot nieuws. Mensen raadplegen eerst nieuwssites en sociale media. Zelf zijn we vandaag ook allemaal multimediale journalisten, die minstens twee media moeten kunnen bedienen. In mijn hoofd blijf ik niettemin een *radio-journalist* die om het uur verslag uitbrengt. Ik ben alleen wat bang dat gespecialiseerde radioverslaggevers zoals ik wegbespaard zullen worden, en dat de tv-journalisten dan snel ook nog een radiostukje zullen moeten maken.’

Maak je je zorgen over de herstructureringen en besparingen?

‘Ik maak mij al sinds 2009 zorgen. Iedere nieuwe regeringsverklaring kost de VRT miljoenen. Er is al enorm bezuinigd en het lijkt nooit te stoppen. Je kunt het vet wegsnijden, maar het mag niet tot op het bot gaan. Kostenefficiëntie is een must maar er is wel ergens een limiet, al heb ikzelf op dit ogenblik helemaal niet te klagen.’

Er is wel geld voor de dagelijkse nieuwspodcast *Het Kwartier*. Is dat geen concurrent?

‘Niet echt, *Het Kwartier* is een van de best beluisterde podcasts, maar de luistercijfers zijn niet te vergelijken met die van radio-uitzendingen. Hun duiding is ook tijdlozer dan die in *De Ochtend* bijvoorbeeld. Als openbare omroep kun je niet afwezig blijven op die nieuwe markt. Alleen moeten ze de middelen daarvoor wel elders halen. VRT Nieuws heeft voor *Het Kwartier* een aparte redactie gecreëerd en zet daar onder meer journalisten van *De Wereld Vandaag* in, waardoor dat programma nu een uur korter is.’

In de nieuwe beheersovereenkomst tussen de Vlaamse regering en de VRT wordt meer dan ooit ingezet op het bevorderen van de Vlaamse identiteit. Voelen jullie de adem van N-VA en Vlaams Belang, die ook in het VRT-bestuur zetelen, in de nek?

(met klem) ‘Ik heb nog nooit van een leidinggevende de vraag gekregen om met mijn verslaggeving de Vlaamse identiteit te versterken en ik ken geen enkele collega die door iemand van de raad van bestuur aangesproken is. Er is géén politieke

inmenging in het nieuws. Uiteraard breng ik in de eerste plaats informatie over de binnenlandse politiek. Als dat dan ‘Vlaamse betrokkenheid’ is, heeft dat niets te maken met partijpolitiek. Het is wel zo dat ik niet hoeft te kiezen wie in de duidingsprogramma’s wordt geïnterviewd. Iedereen wil daarin verschijnen, dus daar zal wel druk zijn van politici. Overigens, nieuws kan je niet zomaar manipuleren. Echt nieuws is iets dwingend. Alle belangrijke nieuwsitems vind je in alle media terug. Ik herinner me nog dat mijn VTM-collega indertijd eens dezelfde citaten uit een toespraak haalde zonder dat we daarover overlegd hadden. En over druk gesproken, wat zouden die politici ons kunnen aandoen eigenlijk?’

Is de top van de VRT bang voor mogelijke inmenging van de N-VA?

‘Waar de top van de VRT bang voor is, weet ik niet. Dat moet je aan hen vragen.’

De nieuwsconsument zal meer en meer zijn eigen nieuws kunnen samenstellen op basis van zijn interessesfeer’

Ik zie vooral dat zij willen dat de openbare omroep zo relevant mogelijk blijft. De samenstelling van de raad van bestuur heeft in elk geval geen invloed op de werking van de nieuwsredactie, zij het dat de politiek wel bepaalt hoeveel ze wil investeren in de openbare omroep. Maar ik heb nog nooit de vraag gekregen om de Vlaamse regeringspartijen daarom beter te soigneren.’

Je hebt naast boeken over de Agusta-affaire ook een biografie over Eddy Merckx geschreven. Vanwaar die begeestering voor wielrenners?

‘Ik heb nooit op een koersfiets gezeten, maar ben wel met de wielersport opgegroeid. Gilbert Desmet, die in 1962 de vierde in de Tour was, woonde in ons dorp en was onze lokale vedette. Er waren

toen ook fantastische coureurs zoals Eddy Merckx en Roger De Vlaeminck. Een goede vriend van mij schreef wielersboeken en dat inspireerde me. Ik heb er intussen zelf vier geschreven. Ik vind het fijn die helden van mijn kindertijd te kunnen interviewen om er boeken over te schrijven. Het is eens iets anders dan politiek, ook al kun je tussen beide werelden parallellen trekken. In beide milieus gaat het om krachtsverhoudingen. Ik zeg wel eens tegen jonge politici: het eindigt altijd slecht voor wielrenners, ze doen meestal het jaar te veel, dat dan uitdraait op een totale vernedering. Dat geldt ook voor veel politici, ook voor hen is er vaak een verkiezing te veel. Zowel in de koers als in de politiek zijn er kopmannen en waterdragers. En kopman blijf je maar zolang je blijft winnen. Toch schrijf ik die wielersboeken niet om aan de politieke wereld te ontsnappen. Politiek blijft me elk moment van de dag boeien. Ook de relatieve anonimiteit van de radio bevalt me. Daar krijg je geen kritiek op je uiterlijk en stemmen blijven lang goed.’

Heb je tips voor politici over hun omgang met de pers?

‘Ik zie vandaag veel opgejaagde, onzekere politici en ik raad hen aan alleen haalbare voorstellen naar voren te schuiven, dat is het verstandigst. Vandaag roept iedereen om het hardst, want wie niet roept, bestaat niet. Dat is ook een beetje de schuld van de media, want die pikken dat maar al te graag op. Maar toch: realistische politieke projecten versterken de geloofwaardigheid en dat levert op lange termijn meer op dan straffe beloften die je nooit waarmaakt.’

En voor nieuwkomers in de journalistiek?

‘Zonder passie voor journalistiek moet je er niet aan beginnen. Je moet een echte *newsfreak* zijn, dan beleef je voor de rest van je leven plezier aan dit vak. Verwacht zeker geen *nine-to-five* job. Het is hard werken en ook tijdens je vrije tijd moet je het nieuws blijven volgen, lezen, netwerken en rondbellen. Zonder die gedrevenheid hou je het niet lang vol. Er is wel veel veranderd in ons vak. In die 35 jaar zag ik dat een quote of een radioverslag almaar korter moest. Mijn bijdragen in het radionieuws duren nu maximaal één minuut, dat

betekent veel schrappen en het is altijd vechten tegen jezelf. *Kill your darlings*, en soms ervaar ik dat echt als een verlies van informatie. Sinds corona werken we ook meer van thuis. Met de *ScoopFone* kan ik nu vanuit mijn woonkamer nieuwsbijdragen inspreken. Toch probeer ik elke week weer een paar dagen op de redactie te zitten om de nieuwsvloer te voelen, ook al is die wat leeg geworden. Ik mis de tijd wel toen iedereen nog aanwezig was.'

De VRT is naar VTM toegegroeid, is een wijdverbreide vaststelling. Er zijn meer softe nieuwsitems die meer kijkcijfers genereren.

'Er ligt inderdaad meer nadruk op human interest en *what's-in-it-for-me*-nieuws. De oude BRT besteedde daar niet genoeg aandacht aan. Dat we richting VTM zijn geëvolueerd, is goed, want we moeten nieuws maken voor iedereen, niet alleen voor intellectuelen. Het is dus niet zozeer een kwestie van kijkcijfers, maar van rekening houden met je publiek. De Vlaamse overheid legt de openbare omroep overigens sowieso performantiemaatstaven op, dat is ingebakken in de beheers-overeenkomst. Anderzijds is VTM ook naar ons toegegroeid met meer politieke berichtgeving.'

Wat is volgens jou de toegevoegde waarde van een openbare omroep?

'Die is enorm, omdat wij verplicht zijn neutraal en ruim te informeren. Op die manier, en dat kan pretentius klinken, zetten wij een deontologische standaard voor de audiovisuele media die andere omroepen dwingt om daarin mee te gaan.'

Wat is je in het bijzonder bijgebleven uit je 35 jaar radiojournalistiek?

'Je beseft dikwijls niet wat de gevolgen zijn van je berichtgeving. Iets wat me erg getroffen heeft, gebeurde halfweg de jaren 90. De socialist Norbert De Batselier probeerde het eerste Mestactieplan erdoor te krijgen en de CVP stond zwaar op de rem. Uit een studie van de Vlaamse Milieu Maatschappij bleek dat de waterlopen in West-Vlaanderen en de Kempen zwaar vervuild waren door overbemesting als gevolg van de varkensweek. Ik heb die studie in het ochtendnieuws gebracht. Toevallig

organiseerde het Algemeen Boeren Syndicaat die ochtend een actie tegen het mestactieplan bij de nieuwe luchthaventerminal van Zaventem. Daarna trokken de betogers plots naar de VMM in Erembodegem, waar ik een puinhoop aantrof: gebroken ramen, dossiers die buiten verspreid lagen en kapotte computers op de grond. Het personeel had zich verschanst in een kantoor om niet in de klappen te delen en de auteur van de studie was buiten zijn dossiers aan het bijeenrapen. De ravage die het ABS daar had aangericht, bleek het gevolg te zijn van mijn radiobERICHT in het ochtendnieuws.'

Tot slot: hoe zie je onze stiel evolueren?

'De nieuwsconsument zal meer en meer zijn eigen nieuws kunnen samenstellen op basis van zijn interessesfeer. Podcasts en apps zijn al goede voorbeelden van die personalisering. Het nadeel is wel de versplintering van informatie en minder *common ground* bij de bevolking. Het gevaar bestaat ook dat alleen een kleine, kapitaalkrachtige groep nog goede informatie kan betalen, terwijl het gros van de bevolking allerlei trivialiteiten voorgeschoteld krijgt en dus niet meer weet hoe de wereld ineens zit. Ik denk dat de openbare omroep hier een cruciale rol kan spelen.'

DE MEDIAWATCHERS

In de HLN-podcast *De Mediawatchers* hoor je elke donderdag wat er op en vooral achter de televisieschermen gebeurt. *HLN*-televisiejournalisten Mark Coenegracht en Desna Lespinoy geven hun ongezouten mening over nieuwe televisieprogramma's, opvallende nieuwsfeiten en schermgezichten. Robin Vissenaekens leidt de podcast in goede banen. Elke donderdag om 12 uur komt een nieuwe aflevering online.

Te beluisteren via de HLN-app, Spotify en Apple.

MAGAZINE

REVEIL

Reveil wil de Vlaamse rouwcultuur de 21ste eeuw in loods met onder meer concerten op begraafplaatsen. Voortaan verschijnt ook één keer per jaar een magazine. Voor het eerste nummer verzamelde hoofdredacteur Lander Deweer een plejade aan journalisten en fotografen. Het resultaat is zowel inhoudelijk als grafisch indrukwekkend.

Op www.reveil.org/tijdschrift vind je bestelinformatie en verkooppunten.

FILM

SHE SAID

Centraal in deze film staan twee journalistes van *The New York Times* die met hun werk mee aan de wieg stonden van de #Me Too-beweging. Hun journalistiek doorbrak een decennialange stilte over seksueel misbruik in Hollywood en daarbuiten. De film werd in avant-première vertoond op een VVJ/AJP-filmavond op 15 november. Geregisseerd door Maria Schrader, met in de hoofdrollen Carey Mulligan en Zoe Kazan.

Nog in enkele bioscopen.

BOEK

EXTREEM ONLINE

Tim F. Van der Mensbrugge onderzocht hoe Vlaams Belang, net zoals extreemrechts elders, met behulp van sociale media almaar belangrijker wordt. En klassieke media niet langer nodig heeft daarvoor. Van der Mensbrugge ondervroeg talrijke vooraanstaande getuigen over hoe Schild & Vrienden sinds 2017 jongeren wist te verleiden met zijn extreme boodschappen en hoe Vlaams Belang dat voorbeeld volgde.

Extreem online - Hoe de virale propaganda van Schild & Vrienden en Vlaams Belang extreemrechts groter maakt, Borgerhoff & Lamberigts, 224 blz.

VRT hertekent regionale verslaggeving

Dat de VRT uit is op de schrapping van de regionale ochtendblokken op Radio 2, is bekend. Maar ook achter de schermen wordt de regionale verslaggeving van de openbare omroep hertekend. 'Beroepsjournalisten worden vervangen door kleinschaligere journalistieke correspondenten', zegt een betrokkene. 'Het is de vraag of dat de kwaliteit ten goede komt.'

GEERT VAN LIERDE EN POL DELTOUR

Tot nu werkte de VRT-redactie voor haar regionale berichtgeving met kleinschalige lokale verslaggevers en ook met een zevental zogenaamde A-correspondenten. Dat waren professionele journalisten of persagentschapsjes die in ruil voor een 'fix' – een vaste vergoeding dus – een relatief grote regio bestreken voor hoofdzakelijk faits divers. Lees: criminaliteit, ongevallen en branden. Zij kregen enige tijd geleden te horen dat hun contract met de VRT wordt stopgezet.

In de plaats komt wat 'een fijnmazig netwerk' heet van enkel nog kleinschalige correspondenten. Die zullen elk nog één of hooguit enkele gemeenten coveren. Op die manier wil de VRT dieper dan nu doordringen in alle Vlaamse en Brusselse gemeenten. Doel: 'het publiek nog beter bedienen met regionaal nieuws'.

Alle nieuwe lokale correspondentieschappen werden door de VRT opnieuw vacant verklaard. Onlangs verspreidde de omroep al vacatures voor de gemeenten in West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen, Vlaams-Brabant en Brussel. Die zijn intussen stilaan ingevuld. Later komen de provincies Antwerpen en Limburg aan de beurt en worden dus alle 319 Vlaamse en Brusselse gemeenten gedekt.

FIJNMAZIG

Roeland Gelade is coördinator Regionaal Nieuws bij VRT NWS. 'We evalueerden intussen een honderdtal kandidaten', zegt hij. 'Daaronder ook huidige correspondenten, als die zich opnieuw aanboden. Kandidaten

moesten een sterk en fijnmazig netwerk van contacten in hun gemeente of cluster van enkele gemeenten kunnen voorleggen. En aantonen hoe ze hun nieuwsgaring zouden aanpakken. Het klopt dat de voorbije selectieronde het einde betekende voor een twintigtal freelance correspondenten en persbureaus met wie we soms jarenlang goed hebben samengewerkt.’

Bij de nieuwe freelance correspondenten zijn er nogal wat verslaggevers die al voor *Het Nieuwsblad* actief zijn. Ook lokale verslaggevers van *Het Laatste Nieuws*, *De Streekkrant* en regionale omroepen blijken te zijn geselecteerd. ‘Geen probleem daarmee’, zegt Roeland Gelade. ‘Voor ons mogen die mensen ook voor andere media werken.’

De hertekening riep meteen veel vragen op, niet enkel bij opzigezette correspondenten, maar ook bij het VVJ-bestuur. Zo valt maar moeilijk te begrijpen dat de VRT de samenwerking stopzet met uitgerekend journalisten die tonnen *métier* en ervaring hebben en beschikken over een adresboekje met honderden contactpersonen. Van de nieuwkomers wordt ook vastgesteld dat ze nauwelijks of geen ervaring hebben met radiojournalistiek – ook voor de openbare omroep is *digital first* duidelijk het leidmotief.

‘Ik zie dus niet in hoe dit zou leiden tot minder beroepsjournalisten’

ROELAND GELADE (VRT)

DEONTOLOGISCHE CODE

Diverse afgedankte correspondenten erkennen dat ze ook op sollicitatiegesprek mochten gaan, ‘maar meer dan een formaliteit was dat uiteindelijk niet’, zo drukt een van hen het uit. ‘Al snel was duidelijk dat men andere mensen op het oog had, correspondenten die al voor *Het Nieuwsblad* werkten bijvoorbeeld. Ronduit ergerlijk is dan dat je je vervanging eerst van een collega moet vernemen vooraleer de VRT je dat meldt.’

Een andere ex-correspondent kreeg te horen dat zijn ontslag te maken heeft met kritische politieke columns die hij af en toe schreef. ‘Op zeker ogenblik ging zo’n column over Theo Francken van N-VA, en daar ben ik door de VRT op aangesproken. Kreeg ik hiervoor nu de rekening gepresenteerd?’ In een reactie zegt de VRT-leiding geen informatie te willen geven over individuele dossiers. Wel wordt gezegd dat ook alle correspondenten zich moeten houden aan de deontologische code, net zoals de interne medewerkers.

De hele operatie roept ook principiële vragen op. Zo lijkt ze te leiden tot een zekere ‘deprofessionalisering’ van de regioberichtgeving bij de VRT, in de mate dat professionele regiojournalisten worden vervangen door lokale correspondenten die hun werk combineren met een andere beroepsactiviteit. De VRT weerlegt dat. Roeland Gelade: ‘Doordat onze correspondenten ook voor andere media mogen werken, kunnen ze voor zichzelf ongetwijfeld een duurzame toekomst uitbouwen als journalist. Ik zie dus niet in hoe dit zou leiden tot minder beroepsjournalisten.’

Realiseert de budgettair geplaagde VRT met deze operatie hoe dan ook geen besparing? Ook dat wordt ontkend. Volgens de VRT NWS-hoofdredactie zal in de toekomst evenveel budget worden besteed aan correspondenten als in het verleden. ‘Het geld wordt alleen verdeeld over meer mensen.’

CONCENTRATIE

En hoe zit het dan met de verdere concentratie van het (regionale) nieuws, als dat voortaan hetzelfde wordt bij VRT en pakweg Mediahuis? Nogal wat waarnemers vrezen voor een nieuwe stap in de verschraving van het nieuws, voor zover een lokale verslaggever dan toch eens ergens ter plaatse geraakt. Aan de Reyerslaan wordt ook dat risico weerlegd. ‘De correspondenten sturen ruw materiaal door’, aldus Roeland Gelade. ‘En op de VRT wordt dat nog verwerkt, in een radiobericht of webartikel. Daarnaast blijven we uiteraard ook zelf regionieuws maken, los van onze correspondenten. Een identieke verslaggeving is dus weinig waarschijnlijk.’

Nog zo’n heikele kwestie is de regeling van een *scoop* of primeur, als correspondenten diverse opdrachtgevers dienen. ‘Wat dat betreft, houden wij vast aan de bestaande regeling’, klinkt het bij de hoofdredactie. ‘Dat betekent dat we ervan uitgaan dat een correspondent zijn nieuws gelijktijdig meldt aan ons en een mogelijk ander nieuwsmedium. Maar toegegeven, dat is uiteindelijk een *gentlemen’s agreement* dat maar moeilijk te controleren valt.’

De VVJ volgt de ontwikkelingen op de voet. Twee bekommernissen daarbij: een correcte afscheidsregeling voor de opzigezette medewerkers en een degelijk contract voor alle nieuwkomers.

De onderzoeksjournalist in cijfers

42,5

jaar is de gemiddelde leeftijd

75%

ervaart tegenwerking van bedrijven en overheden

32%

heeft een hogeschooldiploma

77%

volgde een journalistieke opleiding

€ 28

houdt een freelanceonderzoeksjournalist per uur werk over

66%

heeft een universitair diploma

58%

werkt in loondienst

33%

is freelance

Auteursvergoedingen zwaarder belast

Freelancejournalisten moeten vanaf 2024 meer belastingen betalen op een deel van hun auteursvergoedingen. Het valt nog te bekijken hoeveel meer precies dat zal zijn.

POL DELTOUR EN CHARLOTTE MICHILS

Rond deze tijd keurt de Kamer van Volksvertegenwoordigers een nieuwe Programmawet goed, met daarin een hoofdstuk over het fiscale regime voor auteursvergoedingen. Voor met name freelancejournalisten een zeer relevant hoofdstuk, want als auteurs van het zuiverste water kunnen ze gedeeltelijk een beroep doen op dat regime. Sinds ruim

tien jaar nu kunnen zelfstandige journalisten de helft van hun vergoedingen fiscaal aangeven als auteursvergoedingen, wat betekent dat ze aan een tarief van slechts 7,5 tot 15 procent worden belast. De andere helft van hun beroepsinkomsten valt dan onder het gewone belastingtarief.

Al langer was duidelijk dat de regering het

regime wilde verfijnen. Mettertijd is het immers toegepast door allerlei beroepsgroepen voor wie het niet was bedoeld, denk aan IT'ers, consultants, architecten en advocaten. In de nieuwe wet wordt het toepassingsgebied dan ook uitdrukkelijk beperkt tot kunstenaars en auteurs die hun werk overdragen of in licentie geven aan een derde met het oog op een mededeling aan het publiek. Journalisten vallen duidelijk nog altijd binnen die tweede categorie.

SLECHTS 30 PROCENT

Minder positief is dat het regime op zich wordt teruggeschroefd. Terwijl freelancejournalisten via een VVJ-ruling met de fiscus nu nog de helft van hun vergoedingen fiscaal kunnen inbrengen als auteursvergoedingen, zal dat in het nieuwe regime nog slechts voor 30 procent het geval zijn. Concreet: valt bij een vergoeding van 1.000 euro nu 500 euro onder het gewone belastingtarief, straks wordt dat 700 euro.

35%werkt vooral
regionaal**15%**werkt vooral
lokaal**40%**vindt dat er nood
is aan extra
opleidingen**6%**positioneert zichzelf
politiek-ideologisch als
'veeleer rechts'**15%**had te maken met
censuur vanwege
een chef of
opdrachtgever**60%**kreeg te maken
scheldpartijen
per telefoon of
face-to-face

Samenstelling: Annick Hus. Cijfers gebaseerd op een onderzoek van de VVOJ bij 182 onderzoeksjournalisten, met steun van de VVJ. Het eindrapport verschijnt begin 2023.

Voor freelancejournalisten – die nagenoeg zonder uitzondering kleinverdieners zijn – maakt dat een wereld van verschil. De extra belasting die ze zullen moeten betalen, bedraagt al snel een volledige maandvergoeding. Gelukkig regelt de wet wel nog een overgangperiode van drie jaar. Tot het aanslagjaar 2024 (inkomsten 2023) blijft de split 50/50 gelden, in aanslagjaar 2025 is een split 40 auteursvergoedingen/60 gewone beroepsinkomsten mogelijk, om pas vanaf aanslagjaar 2026 uit te komen bij de beoogde 30/70-verhouding.

LOONTREKKENDEN

Overigens is de beoogde regeling wel degelijk meer rechtszeker – want op een wet gebaseerd – dan de ruling die de VVJ en de grote Vlaamse mediahuizen momenteel hebben lopen met de FOD Financiën. Bovendien kan ze worden uitgebreid naar loontrekkende journalisten. En daar schuilt meteen een grote uitdaging in voor

precies de vele collega's met een arbeidscontract. Te meer omdat er een belangrijke link is met sociale wetgeving. Auteursvergoedingen die onder het fiscale voordeelregime vallen, zijn van meet af aan immers ook vrijgesteld van sociale bijdragen. Dat staat in een koninklijk besluit dat de regering eind november heeft goedgekeurd. Voor de media-bedrijven is dat een uitstekende zaak: op 30 procent van de loonmassa voor hun journalisten moeten straks geen sociale zekerheidsbijdragen meer worden betaald. Dat laat een vrij substantiële besparing op de personeelskosten toe.

De omzetting van een deel van het journalistenloon in auteursvergoedingen blijft uiteraard een heel delicate zaak. Want wat zal de impact zijn op de sociale rechten die worden opgebouwd? Zo'n operatie kan dan ook slechts worden doorgevoerd na uitvoerig sociaal overleg, met de VVJ

als gesprekspartner naast de reguliere vakbonden.

SOELAAS?

De VVJ heeft, samen met de Franstalige zustervereniging AJP, de auteursvereniging JAM en de uitgeversfederatie VNM, tot op het einde geprobeerd om het fiscale voordeelregime voor auteursvergoedingen opnieuw op te trekken tot de helft van de totale vergoeding. Tevergeefs.

Toch biedt de praktische uitwerking van het nieuwe regime mogelijk nog enig soelaas. De nieuwe 30/70-verhouding is immers enkel toepasselijk op oorspronkelijke prestaties, en niet op doorpublicaties van het werk op andere platformen of later hergebruik ervan. Voor die laatste exploitatievormen blijft een fiscale behandeling als volledige auteursvergoeding mogelijk. Aan journalisten en uitgevers om te zien hoe ze dit in hun contracten kunnen verwerken.

Waarom de VVJ/AVBB

© Joris Snaet

HERNIEUWING LIDMAATSCHAP VOOR 2023

Bij elk jaareinde, wanneer de VVJ haar lidmaatschappen hernieuwt, rijst al eens de vraag: waarom eigenlijk lid worden van een journalistenvereniging? We beantwoorden de vraag met plezier zelf, en laten ook twaalf journalisten vertellen over de voordelen.

POL DELTOUR

1. Het statuut van journalisten beheren en bewaken

In ons land worden professionele journalisten die werken voor een min of meer breed publiek wettelijk beschermd. Ze kunnen aanspraak maken op een titel, die hen faciliteiten zoals een officiële perskaart verleent. Bij deze wettelijke erkenning van beroepsjournalisten speelt de VVJ/AVBB een sleutelrol. Ze ligt, samen met de mediabedrijven, aan de basis

meer dan ooit broodnodig is

van de bevoegde Erkenningscommissie. Tevens fungeert ze als bindmiddel met de FOD Binnenlandse Zaken, die de officiële perskaarten aflevert.

Dat erkenningssysteem heeft voordelen. Het vergemakkelijkt het werk voor journalisten die op een professionele manier nieuws verslaan voor een breed publiek. De officiële perskaart verleent hen zichtbaarheid, bescherming, bewegingsvrijheid en toegangsmogelijkheden. In tijden van toenemende agressie en restricties is dat essentieel. De officiële erkenning laat ook een interessante koppeling toe met werkfaciliteiten (zoals gratis NMBS-vervoer) en sociale voordelen (zoals een aanvullend journalistenpensioen). Dat alles maakt van de erkenning van beroepsjournalisten tevens een speerpunt van de belangenverdediging, die andere kerntaak van de VVJ/AVBB.

Maar kan niet iedereen dan journalist zijn vandaag, en getuigt de wetgeving op de beroepsjournalistiek dan niet van corporatisme? Toch niet wanneer men professionele en kwaliteitsjournalistiek een voetje voor wil geven. Journalistiek kan orde scheppen in de informatiechaos en feit van *fake* onderscheiden, een taak die nooit zo belangrijk was. Overigens erkent de VVJ/AVBB dat de wetgeving in kwestie aan een opfrisbeurt toe is. Ze diende daarom bij de federale regering een voorstel in tot modernisering. Minister van Binnenlandse Zaken Annelies Verlinden (CD&V) zou proberen hier nog tijdens deze legislatuur werk van te maken.

AFGELEIDE STATUTEN

Niet enkel erkende beroepsjournalisten (en journalisten van beroep, die voor de vakpers werken) beschikken over een journalistiek statuut. Afgeleiden daarvan zijn de statuten van stagiair-beroepsjournalist (in de eerste twee jaar van de loopbaan), journalist in bijberoep (denk

aan de talloze lokale correspondenten of verslaggevers in de sport- of cultuursector), ondersteunende technici en studenten in de journalistiek. Ook die categorieën journalisten kunnen zich bij de VVJ laten registreren – een voorwaarde is dat ze de sectorale deontologie erkennen. In ruil krijgen ze een legitimatiedocument, en ook voor hen vergemakkelijkt dat het werk aanzienlijk. Bovendien krijgen zij even goed toegang tot de hele VVJ-dienstverle-

De tijd dat journalisten en uitgevers samen in een en dezelfde ‘persbond’ zaten, ligt geruime tijd achter ons

ning en diverse materiële voordelen. Voor het VVJ-secretariaat brengt dat alles een hoop werk met zich mee. In het totaal moeten jaarlijks om en bij de 4.000 Vlaamse journalisten de gepaste persdocumenten krijgen.

2. Belangen breed behartigen

Een statuut is een zaak, de invulling daarvan een andere. De VVJ/AVBB ziet voor zichzelf een grote rol weggelegd als belangenvereniging. Dat opkomen voor de rechten en belangen van journalisten wordt breed opgevat. Uiteraard gaat veel aandacht naar de bevordering van het eigenlijke journalistieke werk, de verdediging van de persvrijheid zeg maar. Met de perskaart als sleutel wordt systematisch aangedrongen op maximale toegangs-

faciliteiten voor journalisten tot events, persconferenties of andere nieuwswaardige gebeurtenissen (zoals ongevallen of criminaliteit). Tijdens de coronaperiode, met zijn lockdowns en andere beperkingen van de bewegingsvrijheid, was dit voor de VVJ een extra *issue*.

Nieuwsgaring veronderstelt ook een veilige omgang met vertrouwelijke bronnen, en op dat vlak verdedigt de VVJ met hand en tand de wet op het journalistieke bronnengeheim. Telkens wanneer justitie een journalist naar zijn bronnen vraagt – of erger: bij een journalist een huiszoeking uitvoert – springt de beroepsvereniging in de bres. Met Justitie heeft de VVJ overigens een lijn lopen om de Bronnenwet te verfijnen, zodat informele communicatie nog beter wordt beschermd.

Behalve een vrije nieuwsgaring houdt persvrijheid de vrijheid van communicatie in. Ook een domein waar de VVJ voor zo weinig mogelijk belemmeringen gaat. Op dit ogenblik betekent dat onder meer ijveren voor het behoud van de juryrechtspraak voor persdelicten. Wat het risico van burgerrechtelijke processen betreft: daarvoor biedt de VVJ sinds kort opnieuw een groepsverzekering aan, die aangeslotenen op performante wijze vrijwaart voor schadeclaims en de bijbehorende verdedigingskosten. Professionele journalisten hebben noodzakelijkerwijs een arbeidsstatuut, als loontrekkende, als zelfstandige of iets tussenin (denk aan schijnzelfstandigen of interimkrachten). Ook op dat vlak gaat de VVJ voor een zo goed mogelijke verdediging en bevordering van rechten en belangen. Niet onbelangrijk in dat verband: volgens opeenvolgende onderzoeken is de grootste zorg van loontrekkende journalisten de te grote werkdruk, terwijl freelancejournalisten vooral wakker liggen van te lage vergoedingen. Nog een verschil voor journalisten met een werknemers-

Frank Geeraert
administratief secretariaat VVJ/AVBB

Charlotte Michils
juridisch adviseur VVJ/AVBB

Pol Deltour
nationaal secretaris VVJ/AVBB

Beny Bechler
financieel verantwoordelijke VVJ/AVBB

© Andreas Van Esbroeck

statuut werkt de VVJ waar mogelijk samen met de reguliere vakbonden binnen een mediabedrijf; freelancejournalisten hebben die dekking niet en dus steekt de VVJ voor hen een extra tandje bij.

INDIVIDUEEL/STRUCTUREEL

Belangen behartigen kan op diverse niveaus. Individuele dienstverlening is een essentiële roeping voor het VVJ-secretariaat. Dat kan in de vorm van informatie, advies of bijstand – desnoods gerechtelijk. Dagelijks worden allerlei journalisten (maar ook aspirant-journalisten en derden) geholpen.

Even belangrijk is de 'structurele actie', of voor wie het woord niet te vies vindt: het lobbywerk. Dat speelt zich af in alle kringen waar journalistieke rechten en belangen op het spel staan. Van de Wetstraat over publieke instellingen tot de eigen mediabedrijven. Zo wordt op dit ogenblik nogal gelobbyd voor de vrijwaring van het fiscaal voordeelregime voor auteursvergoedingen, met name voor freelancejournalisten. Overigens: de VVJ is wel degelijk opgenomen in het lobbyregister van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, zoals de transparantieregeling bepaalt.

En o ja, bij haar dienstverlening en lobbying komt de VVJ niet enkel tegenover overheden of andere organisaties te staan, ook met de eigen mediabedrijven moet meer dan eens iets worden uitgepraat, soms zelfs voor een rechtbank. Dat kan te maken hebben met een ontslag, de slechte behandeling van een freelancer of ongepaste inbreuken op de redactionele autonomie. De tijd dat journalisten en uitgevers samen in een en dezelfde 'persbond' zaten, ligt geruime tijd achter ons.

3. Inzetten op verantwoordelijk werken

Het voorgaande kan doen vermoeden dat voor de VVJ een onbelemmerde journalistieke vrijheid het enige is wat telt. Niets is minder waar. Al van oudsher zetten journalistenbonden in op een vrijheid-met-verantwoordelijkheid. Dat betekent dat ook rekening wordt gehouden met andere legitieme belangen dan de persvrijheid, denk aan het verlenen van een wederwoord, de bescherming van privacy of de nood aan een embargo.

Om die maatschappelijke verantwoordelijkheid vorm te geven richtte de VVJ samen met de Vlaamse mediabedrijven de Raad voor de Journalistiek op. Die behandelt klachten over journalistieke werkwijzen en toetst ze aan een beroepsethische Code. Mandatarissen van de VVJ en de mediabedrijven, maar ook deskundige derden, bevolken de Raad.

Die sectorale aandacht voor beroepsethiek moet journalisten en mediamanagers permanent bij de les houden. Ze vormt ook een tegengewicht voor de risico's van een doorslaande commercialisering van het nieuws. Tot slot is die zelfregulering

het ideale alternatief voor een overheid die het nieuwsproces reguleert. Wat het ook weer tot een substantiële component van persvrijheid maakt. Ook met eigen initiatieven overigens stimuleert de VVJ de reflectie over de maatschappelijke rol van de journalist. Zo werden onlangs opnieuw aanbevelingen verspreid voor de berichtgeving over zelfdoding, loopt op dit ogenblik een gelijksoortig project voor de berichtgeving over grensoverschrijdend gedrag en participeert de VVJ in het project Nieuwswijsneuzen. Twee jaar geleden onderzocht het European Centre for Press and Media Freedom hoe het komt dat de Scandinavische landen zo hoog scoren op de schaal van de persvrijheid in de wereld. Een van de antwoorden was: de sterkte van de plaatselijke journalistenbonden, die tekenen voor ruime journalistieke vrijheden maar met aandacht voor verantwoordelijkheid. België staat doorgaans niet zoveel lager op de wereldranglijst van de persvrijheid, en dat kan twee dingen betekenen. Ook hier heeft de journalistenvereniging wel degelijk iets te betekenen. Maar beter kan natuurlijk altijd.

Daarom ben ik lid: 12 journalisten getuigen

JOHAN RASKING (DE STANDAARD)

‘Met één stem spreken’

‘Elke journalist weet dat er veel teamwerk komt kijken bij het maken van kranten, magazines, radio- en tv-nieuwsuitzendingen of online verslaggeving. Zonder de beroepskennis en inspiratie van de collega’s op de redactie lukt het niet. Daarom is het vreemd dat sommige journalisten twijfelen aan het nut van een beroepsvereniging. Alsof ze in hun eentje opgewassen zouden zijn tegen de mediastormen van deze tijd, zoals *fake news*, hoge werkdruk of de commercialisering van journalistiek werk. Ze dwalen. Om betere werkomstandigheden te verkrijgen of om deontologische afspraken te laten naleven, moeten journalisten met één stem kunnen spreken in het debat met politici en uitgevers. Het is aan de VVJ om, zoals een redactie, al die individuele journalisten sterker te maken.’ (LV)

LUC PAUWELS (VRT)

‘In de bres springen’

‘Waarom de VVJ nodig is? Omdat ze al enkele keren in moeilijke onderzoeksdossiers klaar stond om in de bres te springen toen mijn hoofdredactie op breken stond. Onder meer bij onze berichtgeving over ‘de Keizer van Oostende’ – Johan Vande Lanotte dus – was dat het geval. Het is een geruststelling dat die barrière er altijd is, zeker voor onderzoeksjournalistiek. De VVJ ligt daarnaast aan de basis van de Raad voor de Journalistiek, het enige orgaan dat op een neutrale manier kan oordelen over mogelijke journalistieke fouten – zonder dat redactionele belangen spelen. Bij gebrek aan zelfcontrole op nogal wat redacties is dit een rots in de branding. De VVJ toont zo ook aan dat we bereid zijn na te denken over onszelf en niet te beroerd zijn om fouten publiekelijk toe te geven. Dat is meer dan nodig in deze tijden van *fake news* en desinformatie, die ook ons ertoe dwingen bij het publiek het vertrouwen in onze eigen professionele journalistiek te herstellen. Overigens ook een pluim voor ons ledenblad, dat meer dan eens doet nadenken over waar we mee bezig zijn.’ (LV)

KRISTOF CLERIX (KNACK)

‘Verworvenheden onder druk’

‘In 2019 onthulden *Knack* en *Le Soir* het voornemen van de regering om ook mensen zonder veiligheidsmachtiging te straffen met een boete tot 5.000 euro wanneer ze geclassificeerde informatie openbaar zouden maken. De VVJ/AVBB sprak van een ‘ontoelaatbare aanval op de persvrijheid’, omdat ook journalisten onder het toepassingsgebied vielen. Ook de Raad van State en het Controlecomité voor de Inlichtingendiensten hadden kritiek. De journalistenbond tekende formeel verzet aan bij minister Reynders. Die paste uiteindelijk het voorontwerp aan. Wat toen is gebeurd, toont het belang van een journalistenbond aan. België heeft een heel goed wettelijk kader voor journalisten, maar onze journalistieke verworvenheden staan constant onder druk. Met een journalistenbond bundel je de krachten.’ (LV)

LILIANE CASAGRANDE (BELANG VAN LIMBURG)

‘De macht van het getal’

‘Voor elke beroepsgroep is een beroepsvereniging nodig, want wie zich verenigt, kan gewoonweg zwaarder wegen. Journalisten vormen geen uitzondering op de macht van het getal. Een overheid heeft trouwens ook een aanspreekpunt nodig dat best kan rekenen op een grote achterban. Met wie moet ze anders onderhandelen over auteursrechten of pensioenen? Ik zal nooit het moment vergeten waarop zo’n 10 jaar geleden ineens het journalistenpensioen *stoemelings* bijna werd afgeschafte. Of het moment – ergens halfweg de jaren 90 – waarop een arbeidsrechter VTM veroordeelde voor de schijnzelfstandigen die daar aan de slag waren. Indertijd circuleerde een fenomenaal bedrag aan sociale zekerheid dat de zender met terugwerkende kracht moest ophoesten. Dat is op onze redactie alvast door de vertegenwoordigers van de journalistenbond aangegrepen om de alsmar groeiende groep freelancers aan een vast contract te helpen.’ (LV)

INE GILLIS (FREELANCE BELGA)

‘Belangrijk voor juridisch en fiscaal advies’

‘Voor mij is een journalistenvereniging vooral belangrijk voor juridisch advies. Tot hiertoe had ik dit nog niet nodig, maar ik vind het fijn te weten dat ik hiervoor bij hen terecht kan. Kijk maar naar het aantal procedures tegen journalisten. Ook in verband met de fiscale regeling voor auteursvergoedingen, die nu aan een wijziging toe is, is het voor mij als freelancer heel interessant om lid te zijn van de VVJ. De vereniging houdt ons goed op de hoogte van de stand van zaken, en als verdediger van de belangen van de freelancers zet ze druk op de ontwikkelingen. Daarom vind ik het belangrijk hen te blijven steunen. Ik lees ook erg graag *De Journalist*. En de gratis NMBS-treinkaart zie ik als een bijzonder groot voordeel voor mij.’ (LV)

LUCIE DE ZUTTER (HOOFDREDACTEUR AVS)

‘Expertise voor kleinere nieuwsmedia’

‘Als journalist, eindredacteur of hoofdredacteur van een kleiner medium zoals regionale televisie, kan je niet steeds een beroep doen op experts voor raad. In een kleine redactie is er wegens te weinig middelen helaas geen plaats voor juristen of onderzoeksjournalisten. Dan is het goed om weten dat je geruggensteund wordt door een vereniging, die een diverse waaier van betrokken vakmensen omvat. De VVJ informeert ook over actuele wendingen in de wetgeving. Zo blijven we op de hoogte van zowel verbeteringen als ontwikkelingen die schade dreigen toe te brengen aan het beroep.’ (LV)

GEERT VAN LIERDE (FREELANCE)

‘Hulp toen een uitgever niet meer wilde betalen’

‘Het voorbije jaar heeft de VVJ mij enorm goed geholpen toen betalingsproblemen met de uitgever van *Travel Magazine* bleven aanslepen. Ook een ingebrekestelling leverde niets op, en de VVJ is toen tussenbeide gekomen met een advocaat. Het kwam tot een rechtszaak en de uitgever werd veroordeeld tot betaling van de achterstallige facturen én een schadevergoeding. Op die manier kon alvast een gedeelte van het verschuldigde bedrag worden gerecupereerd. De VVJ-uitgaven aan ereloonnota's van de advocaat en de gerechtskosten overschrijden trouwens ruimschoots het lidgeld. En dan hebben we het nog niet over de inzet van de VVJ-medewerkers zelf.’ (LV)

ELIEN HAENTJENS (FREELANCE)

‘Je staat er niet alleen voor’

‘Van zodra ik in 2008 mijn eerste stappen in de journalistiek zette, ben ik lid geworden van de VVJ. Daarmee wil ik me engageren voor ons beroep en de vereniging actief ondersteunen. Bovendien laat de officiële perskaart me toe om me, als journalist gespecialiseerd in design en kunst, regelmatig te voeden in binnenlandse en buitenlandse musea of op beurzen. Nu ik als freelancer werk, hecht ik nog meer waarde aan de VVJ. Dankzij de vakvereniging weet je wat er leeft bij de collega's, kan je aftoetsen of een bepaalde praktijk normaal is (of niet), en heb je het gevoel dat je er niet helemaal alleen voorstaat. Ook in het collectief onderhandelen voor een beroepsverzekering of het op de agenda plaatsen van fiscale kwesties bij de politiek is de VVJ broodnodig.’ (LV)

PETER VERLINDEN (GEPENSIONEERD)

‘Media bij de les houden’

‘Een journalistenvereniging is meer dan ooit noodzakelijk omdat leefbare en integere journalistiek alweer onder druk staat, zelfs in onze ‘vrije perswereld’. Journalisten moeten beschikken over voldoende middelen en tijd voor hun maatschappelijke opdracht van correcte informatieverstrekking over wat relevant is voor een gemeenschap. Helaas hebben al te veel massamedia meer oog voor hun commerciële belangen dan voor de intrinsieke waarde van hun berichtgeving en het maatschappelijk belang ervan. Een journalistenvereniging kan en moet hen ‘bij de les houden’. Ze moet ijveren voor een leef- en werkomgeving voor journalisten die hen in staat stelt hun bijzondere maatschappelijke rol te vervullen. In eens steeds wijzigende samenleving is dat een ‘eeuwige strijd.’ (LV)

LOUIS WEENEN (EX-VOORZITTER VJPP)

‘Samen staan we sterk’

‘Als laatste voorzitter van de Vereniging van de Journalisten van de Periodieke Pers (VJPP) was ik me altijd al bewust van de nood aan een sterke persvereniging. Dat was ook het belangrijkste argument voor een fusie met de VVJ. Die fusie kwam niets te vroeg. Kijk maar naar hoe op sociale media een loopje wordt genomen met waarheidsgetrouw berichten en de plichtenleer. Ook daarbuiten zijn er *would be*-journalisten die ons beroep in een kwaad daglicht stellen. De VVJ draagt verantwoordelijkheid en deontologie hoog in het vaandel en geeft daarover duidelijke signalen. Daarnaast biedt de vereniging een vangnet voor journalisten die slecht worden behandeld. Denk aan slechte verloning, te grote werkdruk en zelfs uitbuiting. Ook hier geldt: samen staan we sterk en hoe groter het ledenaantal, hoe groter de vuist die we als VVJ kunnen maken.’ (LV)

DIRK VAN ZUNDERT (VRT)

‘Ijveren voor betrouwbare journalistiek’

‘Degelijke, betrouwbare journalistiek is een absolute noodzaak in een democratie. We zien dagelijks wat er gebeurt in landen waar geen vrije en betrouwbare media zijn. Maar ook bij ons staat de journalistiek onder druk, door de opkomst van alternatieve media-kanalen, burgerjournalistiek, directe communicatie door politici en bedrijven... Die alternatieven kunnen waardevol en aanvullend zijn, maar wanneer ze de waarheid geweld aandoen, vormen ze een gevaar voor de democratie. Een goede journalistenvereniging zorgt ervoor dat betrouwbare journalistiek alle kansen krijgt. Dat kan ze door de toegang tot het beroep te monitoren, door de belangen van de journalisten als beroepsgroep te verdedigen en door nuttige informatie terug te koppelen aan haar leden. Laat ons blij zijn dat er journalistenverenigingen bestaan in ons land.’ (LV)

JASMIJN POST (BRUZZ)

‘Ons beschermen en inspireren’

‘Ik zie de rol van een journalistenvereniging vooral als beschermend en inspirerend. Wat het eerste betreft werden we na de WK-voetbalmatch België-Marokko weer geconfronteerd met de toenemende verruwing van de samenleving sinds de coronapandemie. Ook journalisten waren slachtoffer van de agressie. Van een van onze journalisten werd de camera afgenomen. De werkgever heeft die inmiddels vergoed, maar is dat niet het geval, dan is het altijd goed dat je voor juridisch advies terecht kunt bij de VVJ. Ook de veiligheidstraining die de vereniging organiseert, is heel nuttig. Verder vind ik de inspirerende sociale activiteiten die de VVJ op het getouw zet positief, vertoningen van journalistiek relevante films bijvoorbeeld. Dat mag gerust meer gebeuren, net zoals initiatieven op het vlak van coaching. Zo heeft de mentortraining die ik bij het begin van mijn loopbaan volgde bij de Nederlandse Vereniging van Journalisten (NVJ) mij veel bijgebracht.’ (LV)

Het nut van namen noemen

Jan Lippens, journalist bij *Knack*, vraagt zich af waarom de nieuwsmedia de Leuvense prof Filip Dochy, recentelijk veroordeeld voor aanranding en verkrachting van een studente, niet voluit bij naam noemen. En hij geeft argumenten om dat wél te doen.

Wie herkent niet deze namen? Bart De Pauw, Pol Van Den Driessche, Jan Fabre, Johan Sabbe, Jappe Claes, Jaak Smeets, Lode Vereeck, Bo Coolsaet, Adriaan Van den Hoof, Wanne Synnave... Al deze heren kwamen, soms vrij recent, in opspraak en/of werden veroordeeld voor feiten van grensoverschrijdend gedrag. Ze werden vaak wekenlang met naam en toenaam in zowat alle media opgevoerd.

Onlangs werd professor F.D. (Filip Dochy) van de KU Leuven veroordeeld tot 4,5 jaar cel voor de verkrachting van een studente. Hij ging intussen in beroep tegen die veroordeling. De man sleepte onder collega's en studenten blijkbaar al jaren een bedenkelijke reputatie met zich mee voor grensoverschrijdend gedrag. Toch wordt hij niét bij naam genoemd in de media. Een paar jaar geleden werd een andere professor, ditmaal van de UGent, ook met initialen omschreven in een dossier over grensoverschrijdend gedrag waarvoor hij van de universiteit een stevige sanctie kreeg. En hoe mysterieus klinkt niet 'een bekende professor inspanningsfysiologie van de KU Leuven' die uit zijn leidinggevende functies werd ontzet wegens machtsmisbruik en grensoverschrijdend gedrag?

SCHROOM

Waar komt die schroom in de media vandaan om man en paard te noemen? Omdat het over academici gaat? Sommige media leggen heel wat minder schroom aan de dag als het gaat over compleet onbekende verdachten en daders van allerlei andersoortig geweld of strafbare feiten.

Een argument voor het noemen van de naam van personen is dat ze wel vaker in de media opdoken. Ze waren te gast in talkshows of maakten en presenteerden programma's, ze gaven interviews, publiceerden boeken en opiniestukken, ze waren politiek actief en soms werden hele reportages aan hun persoon gewijd. Kortom, ze waren al bekende figuren voor ze in opspraak kwamen en vaak zochten ze zelf de media-aandacht en de publieke belangstelling. Geldt dat ook voor iemand als Dochy?

Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in Straatsburg (EHRM) heeft zich al ettelijke keren over dat soort kwestie gebogen. Het uitgangspunt van het EHRM is de bescherming van de privacy, ook van daders (artikel 8 van het Europees verdrag voor de Rechten van de Mens). Maar die bescherming is niet absoluut.

Volgens het Hof geldt die strikte bescherming van het privéleven in mindere mate voor wie al eerder in de media kwam. Een ander belangrijk criterium is de uitoefening van een publieke functie. En nog een ander criterium van het EHRM is het maatschappelijk belang waarin bepaalde feiten kunnen worden gesitueerd. In zaken van grensoverschrijdend gedrag en (seksueel) machtsmisbruik is dat een zwaarwegend argument om in principe niet alles te anonimiseren, zeker niet na een rechterlijke uitspraak met een forse veroordeling. Die criteria zijn elk op zich niet doorslaggevend om iemand al dan niet met naam en voornaam op te voeren, toch zijn het stevige argumenten om de in eerste aanleg veroordeelde professor wél herkenbaar op te voeren in de media.

CODE

Daarnaast bestaat ook nog de deontologische Code van de Raad voor de Journalistiek. Die verwijst eveneens naar de mensenrechten en het 'respect voor het privéleven en de menselijke waardigheid'. Daarbij wordt wel expliciet beklemtoond dat het maatschappelijk

belang een rol kan spelen. Respect voor het privéleven geldt ook voor publieke personen, aldus de Code. Maar los daarvan zijn er 'elementen van het privéleven die een invloed kunnen hebben op hun publieke functioneren'. Dan kan het verantwoord zijn om daarover te berichten, ook met volledige identificatie, aldus de Code. Een professor geeft les, doet onderzoek, publiceert artikels en boeken, beweegt zich op publieke fora, nationaal en internationaal, wordt met publieke middelen betaald. Kortom, elke professor heeft onmiskenbaar een publieke functie én speelt een belangrijke maatschappelijke rol. Ook deze professor dus.

Het vonnis van de rechtbank in Tongeren heeft duidelijk gemaakt dat er elementen in het privéleven van de man waren die 'een invloed hebben op zijn publieke functioneren'. Verkrachting en aanranding van een studente beïnvloedde wel degelijk zijn publieke functionering. De professor stond bovendien bekend als expert in onderwijsdidactiek en pedagogie. De

Elke professor heeft een publieke functie en speelt een belangrijke maatschappelijke rol. Ook deze professor

geschokte reacties de voorbije weken van enkele Nederlandse onderwijsinstellingen, waar hij ook les gaf en die zijn reputatie noch de feiten kenden, spreken op dat vlak boekdelen. In persmededelingen van verschillende onderwijsinstellingen wordt de man trouwens wel voluit genoemd.

WAARSCHUWING

De deontologische Code bevat overigens nog een ander belangrijk argument dat volledige identificatie kan verantwoorden: 'De volledige identificatie van de verdachte kan een waarschuwing betekenen voor mogelijke nieuwe slachtoffers'. Indien de blijkbaar vele meldingen en klachten over de professor eerder tot zijn 'volledige identificatie' hadden geleid, was er misschien ook veel vroeger een einde gesteld aan zijn gedrag. Tot slot, dit is zeker géén pleidooi om altijd en overal zomaar iedere verdachte of zelfs strafrechtelijk veroordeelde dader van grensoverschrijdend gedrag met naam en toenaam te noemen - verre van - maar dus wél in dit specifieke geval.

JAN LIPPENS

Komend strafwetboek biedt journalisten meer bescherming

Met zijn ontwerp van nieuw Strafwetboek wil federaal Minister van Justitie Van Quickenborne (Open VLD) - onder meer - misdrijven tegen journalisten zwaarder bestraffen. Daarmee komt hij tegemoet aan een verzuchting van de VVJ over de toenemende agressie tegen journalisten.

Concreet wil de minister journalisten toevoegen aan de bestaande lijst van beroepen met een maatschappelijke rol – denk aan artsen, brandweerlieden, postbodes en chauffeurs van openbaar vervoer – met een zwaardere bestraffing van bepaalde misdrijven tegen hen als gevolg. Tegelijk wordt de lijst van misdrijven uitgebreid: niet enkel opzettelijke slagen en verwondingen en doodslag maar ook foltering en onmenselijke behandeling leiden tot strafverzwaring. Onder 'onmenselijke behandeling' vallen bijvoorbeeld herhaalde ernstige bedreigingen. Als een dergelijk misdrijf wordt gepleegd tegen een journalist, dan moet de rechter een zwaardere straf opleggen. Ter illustratie: gewelddaden die doorgaans met drie tot vijf jaar cel (niveau 3) worden bestraft, zullen ten aanzien van journalisten met vijf tot tien jaar cel (niveau 4) worden bestraft.

VIER WAARBORGEN

In het verlengde hiervan zouden journalisten ingevolge een omzendbrief van het College van procureurs-generaal vier extra waarborgen krijgen. De politiediensten zouden dan bijzondere aandacht moeten geven aan hun klachten, in de vorm van een uitvoerig proces-verbaal en de onmiddellijke verwittiging van het parket. Vervolgens zou het parket het slachtoffer en diens werkgever stipt op de hoogte houden van het verloop van het strafonderzoek. Klachten van journalisten zouden, steeds volgens vermelde omzendbrief van 2008, ook de vermelding 'Geweld tegen beschermd slachtoffer (artikel 410 bis Sw.)' krijgen, wat dossiervorming mogelijk maakt.

De VVJ en zusterorganisatie AJP vragen al langer om betere beschermingsmaatregelen. Zo is er met persveilig.be sinds kort een geïntegreerd meldpunt voor bedreigingen en geweld beschikbaar. Daarnaast kunnen journalisten er terecht voor info over veiligheidsbevorderende maatregelen en training. Met de maatregelen op strafrechtelijk vlak wordt de bescherming van journalisten nog opgeschroefd.

DOE AANGIFTE

De VVJ raadt aan om ook nu al zoveel als mogelijk aangifte te doen bij de politie. Dat kan in een aantal gevallen online (Police-On-Web). Via het digitaal loket kunnen journalisten melding maken van slagen en verwondingen, bedreigingen, *stalking*, diefstal zonder geweld, haatmisdrijven en beschadiging. Ook online misdrijven kunnen op die manier worden aangegeven. Na aangifte wordt automatisch de politiezone gecontacteerd die bevoegd is voor de plaats van het feit. De politie neemt zelf contact op met je. (CM)

Regeling voor klokkenluiders: we zijn er bijna

Er is eindelijk een regeling voor klokkenluiders. Dat het zo lang moet duren, is typisch Belgisch: naast één federaal vangnet voor de private sector worden er voor de publieke sector zes verschillende regelingen uitgewerkt. Hieronder vatten we een en ander samen. We baseren ons op de federale regeling voor de private sector en de Vlaamse regeling voor de publieke sector, omdat die al goedgekeurd zijn.

CHARLOTTE MICHILS

Om positief te beginnen: ons land mikt op een hoge bescherming voor klokkenluiders (en wie hen begeleidt), en gaat hiermee verder dan Europa vraagt. Dat is niet overbodig want in werkelijkheid wordt wellicht nog veel meer met klokkenluiders gewerkt dan gedacht. Het concept 'klokkenluider' is flou en het journalistieke bronnengeheim staat meer informatie over de werkelijke rol van de klokkenluider als bron in de weg. Een klokkenluider is ook nooit de enige bron, wel het begin van een zoektocht naar nog meer bronnen en bewijsstukken. Die moeten zorgen voor een betere bescherming van de oorspronkelijke bron én voor een nog beter zicht op de zaak.

VRT-journaliste **Débora Votquenne**: 'De info moet niet alleen te checken zijn, het is ook belangrijk dat je je bron niet verbrandt. Als bepaalde info automatisch leidt naar een bron, dan moet je dit uitklaren met je bron.'

WIE WORDT BESCHOUWD ALS KLOKKENLUIDER?

Een klokkenluider is iemand die een werkgerelateerd probleem aankaart. Het kan gaan om een personeelslid, maar ook om een bestuurder, zelfstandig consultant of zelfs vrijwilliger. De melding kan gebeuren tijdens een contract of dienstverband, maar ook ervoor (tijdens de sollicitatieprocedure) of erna. Ook wie de klokkenluider begeleidt bij zijn melding (de 'facilitator') geniet bescherming. **Met het brede vangnet wil de wetgever zoveel mogelijk melders beschermen.**

VOOR WELKE INFO GELDT DE BESCHERMING?

Niet alle gemelde info valt onder de beschermingsregeling. Het moet gaan om informatie over inbreuken of 'handelingen en nalatigheden die onrechtmatig zijn of het doel dan wel de toepassing van de regelgeving ondermijnen'. De Europese wetgever heeft het over

inbreuken op het Unierecht, Europese regelgeving dus.

De Belgische (federale) regeling voor de private sector voegt daar de strijd tegen fiscale en sociale fraude aan toe. Uiterst belangrijk, want talloze *leaks* of *papers* ontmaskeren fiscale fixers.

De Vlaamse decreetgever rekt het toepassingsgebied op naar alle – en dus niet enkel Europeesrechtelijke - inbreuken. Bij inbreuken denk we aan gesjoemel met negatieve bouwadviezen, het niet toekennen van wettelijk voorziene huurtoelagen aan kwetsbare burgers, gepruts met de schoolboekhouding ... Nadeel van deze regeling is dat het moet gaan om inbreuken. Zaken die louter morele verontwaardiging opleveren, vallen niet onder de bescherming.

HOE KAN IETS WORDEN GEMELD?

Dat kan intern, extern of publiek. Om je een idee te geven: voor de Vlaamse overheid kan je intern terecht bij de lijnmanager en Audit Vlaanderen en extern bij de Vlaamse Ombudsdienst. Voor de lokale en provinciale besturen worden dat respectievelijk het personeelshoofd en Audit Vlaanderen. Ook externen (freelancers, vrijwilligers ...) kunnen doorgaans gebruikmaken van de georganiseerde kanalen. Er werd gekozen voor bestaande kanalen en niet voor nog eens nieuwe kanalen. De publieke melding ('openbaarmaking')

BESCHERMING OP ZEVEN NIVEAUS

NIVEAU	VOOR WIE	TIMING
FEDERAAL	VOLLEDIGE PRIVATE SECTOR	GOEDGEKEURD
FEDERAAL	PUBLIEKE SECTOR	BEZIG
VLAAMSE GEMEENSCHAP VLAAMS GEWEST	PUBLIEKE SECTOR	BEKRACHTIGD EN AFGEKONDIGD
WAALS GEWEST	PUBLIEKE SECTOR	BEZIG
BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST	PUBLIEKE SECTOR	NOG NIET BEGONNEN
FEDERATIE WALLONIË-BRUSSEL	PUBLIEKE SECTOR	BEZIG
DUITSTALIGE GEMEENSCHAP	PUBLIEKE SECTOR	BEZIG

loopt niet via georganiseerde kanalen maar via de pers, sociale media, vakbonden en beroepsverenigingen en middenveldorganisaties. **De keuze – en daar is Europees hard voor gestreden – is aan de melder.** Tegelijk weze opgemerkt dat rechtstreeks naar de media stappen maar in een aantal scenario's kan. Zo moet de inbreuk een gevaar inhouden voor het algemeen belang of bestaat er een risico op represailles of een weinig bevredigende oplossing.

WAARBORGEN NA DE MELDING

Voor de rechtsstaat zijn klokkenluiders goud waard en daarom verdienen ze bescherming. Tegen subtiele en minder subtiele represailles, zoals een minder aantrekkelijk dienstrooster, verlies van loon, dreigtelefontjes of ontslag. Zijn er toch represailles, dan moet de overheid of het bedrijf aantonen dat ze los staan van de melding, de zogenaamde **omkering van de bewijslast**. En als dat niet lukt, volgen er administratieve of zelfs gerechtelijke sancties. Daarnaast is het zo dat ook valse meldingen, belemmering van de melding of slordig omspringen met de identiteit van de klokkenluider worden bestraft.

'Klokkenluiders raken vaak sociaal geïsoleerd', zegt onderzoeksjournalist **Steven Vanden Bussche** (*Apache*). 'Ze worden op non-actief gezet of ontslagen, of benaderd met een voorstel om ze voor de toekomst stil te houden.' Toch is het meer dan waarschijnlijk dat – mocht de situatie

zich opnieuw voordoen – ze exact hetzelfde zouden doen. Hun moreel kompas laat hen weinig andere keuze.

WAT MET ANONIEME MELDINGEN?

De richtlijn laat lidstaten zelf beslissen over anonieme meldingen. In de Memorie van Toelichting bij de Vlaamse regeling staat te lezen dat een anonieme melding de beste bescherming tegen represailles biedt. Ook de federale regeling voor de private sector laat anoniem melden – voorwaardelijk – toe. Wel moet de theorie hier met een korreltje zout worden genomen, want bevindingen worden vaak nog vóór de melding al eens gedeeld met collega's. Soms kan bepaalde info ook maar van één bron afkomstig zijn. **Anoniem is dus zelden echt anoniem.**

Toch kan anoniem melden van levensbelang zijn, bevestigt onderzoeksjournalist voor *Knack* **Kristof Clerix**. Hij verwijst naar 'John Doe' ('dinges'), centrale klokkenluider in de Panama Papers, het zoveelste dossier over fiscale fraude van ICIJ, het Internationaal Consortium voor Onderzoeksjournalisten, *Süddeutsche Zeitung*, *Knack*, *MO**, *De Tijd*, *Le Soir* en internationale nieuwsmedia. In een interview dat *Süddeutsche Zeitung* van 'John Doe' afnam (en dat deze zomer ook onder meer in *Knack* is verschenen), zegt hij: 'Bij de Panama Papers zijn veel verschillende misdaadorganisaties betrokken, waarvan enkele banden hebben met regeringen. Ik kan me moeilijk

indenenken dat het voor mij ooit veilig zal zijn om uit de anonimiteit te treden.'

De impact van de Panama Papers valt nauwelijks te overschatten. Clerix diept nog eens de cijfers op: 'Wereldwijd bracht het meer dan een miljard euro op. Voor België stond de teller eind 2019 al op 18,6 miljoen euro.'

NOG MEER ONDERSTEUNING VOORZIEN

Naast bescherming tegen represailles verdienen klokkenluiders ondersteuning. Dit op het vlak van info en advies, technische, psychologische en sociale ondersteuning maar ook rechtsbijstand in strafrechtelijke en burgerlijke procedures.

De federale regeling voor de private sector duidt alvast het *Federaal Instituut voor de bescherming en de bevordering van de Rechten van de Mens (FIRM)* aan als centraal informatiepunt.

GRAAG VOLDOENDE OVERLEG

Liefst zeven regelingen moeten klokkenluiders beschermen in ons land. Afhankelijk van de sector (publiek-privaat) en het bestuursniveau kan de regeling dus verschillen. Viceminister-president Bart Somers (Open VLD) liet in de Vlaamse Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering optekenen dat voldoende overleg tussen overheden ervoor moet zorgen dat elke klokkenluider wordt beschermd.

Tools en data op redacties: drie aanbevelingen

Wereldwijd worden we steeds afhankelijker van data en algoritmes, vaak zonder het te beseffen bovendien. Ook in de journalistiek is dat het geval, zegt Hannes Cools in zijn proefschrift als PhD-researcher aan de KU Leuven. Hij deed onderzoek bij Belgische, Britse, Duitse en Amerikaanse redacties, en leidt daaruit drie aanbevelingen af.

HANNES COOLS

Voor journalisten mag de telefoon dan nog een onverwoestbaar werkinstrument blijven, de digitalisering sloeg op redacties alom toe, met allerlei nieuwe tools tot gevolg. Zo zijn er nu aanbevelingssysteem die op basis van verkiezingsdata kunnen aangeven wat nieuwswaardig is. De journalist krijgt dan via WhatsApp of Slack een melding in die zin – iets wat behoorlijk invasief kan overkomen. Ander voorbeeld: metricsystemen zoals *Chartbeat* of *Smartocto*, die capteren hoelang mensen artikel X of Y lezen, of die koppen van nieuwsberichten kunnen optimaliseren via zogenaamde AB-testing.

Het gebruik van die tools situeert zich in de bredere maatschappelijke digitalisering, die data steeds prominenter maakt. Maar het stelt journalisten ook voor een dilemma. Enerzijds worden ze verondersteld verslag te doen over de toenemende rol die data in onze politieke, sociale en culturele instellingen spelen. Anderzijds vertrouwen zij en hun nieuwsmedium steeds vaker zelf op die data en berekeningen om verhalen op nieuwe manieren te communiceren. We formuleren drie aanbevelingen om het redacties mogelijk te maken beter om te gaan met de nieuwe tools.

Hannes Cools. *How algorithms are augmenting the journalistic institution* - Proefschrift aangeboden tot het verkrijgen van de graad van Doctor in de Sociale wetenschappen

Instituut voor Media Studies, KU Leuven

1. MEER ONDERZOEK ALVORENS TOOL TE KOPEN OF TE ONTWIKKELEN

Redacties gaan in het algemeen te snel over tot de aankoop of de ontwikkeling van nieuwe tools. Ze doen dat dan zonder zich goed af te vragen of er wel nood is daaraan. Dat blijkt uit onderzoek bij de Belgische mediabedrijven DPG Media, Mediahuis en Mediafin. Maar ook grote buitenlandse redacties, zoals die van de BBC en *The Washington Post*, lijden aan dit *bright-shiny-thing-syndrome*. Een meer kritische houding dringt zich dan ook op.

Concreet bevelen we aan een soort stappenplan of een reeks richtlijnen uit te werken, die moeten worden gevolgd vooraleer een nieuwe tool aan te kopen of te ontwikkelen.

2. NOG TE WEINIG ALGORITMISCHE GELETTERDHEID

Een verwant pijnpunt is het gebrek aan 'algoritmische geletterdheid' op redacties. Zo'n geletterdheid houdt in dat men de kwaliteit van tools en data goed kan inschatten en zo nodig in twijfel kan trekken. Veelal zijn journalisten te weinig voorbereid daarop.

Daarom zou het een goede zaak zijn dat zowel binnen de masterprogramma's journalistiek als op redacties gepaste opleidingen en bijscholingen worden georganiseerd. De kennis die dat oplevert, zal journalisten toelaten op een betere en kritischer manier om te gaan met tools en data.

3. DUIDELIJK COMMUNICEREN OVER HET GEBRUIK ERVAN

Tot slot legde ons onderzoek bloot dat er vaak niet of te weinig transparant wordt gecommuniceerd over het gebruik van data en tools. Toch is het essentieel dat redacties duidelijk aan hun publiek communiceren hoe ze pakweg een aanbevelingssysteem of metricsysteem gebruiken.

Een concrete aanbeveling is om dit duidelijker aan te geven op de website of – als het een aanbevelingssysteem betreft – onderaan het artikel. Het achterhouden van dergelijke informatie kan niet langer worden aanvaard. Net zomin als het (al dan niet bewust) verstoppen ervan in een lijst gebruiksvoorwaarden die toch niemand leest.

BioGezond

- Oplage: 45.000
- Hoofdredacteur: Pieter Desmyter
- Achtal freelancejournalisten en medewerkers, onder wie ook enkele artsen
- www.biogezond.be

‘BioGezond’ mikt op biowinkels en therapeuten

Biowinkels en voedings-therapeuten beschikken met *BioGezond* over een sector-eigen magazine met focus op voedingssupplementen. Het blad rolt sinds 2005 tweemaandelijks van de persen bij Evolution Media Group, dat diverse vakbladen uitgeeft voor de horeca en voedingssector.
GEERT VAN LIERDE

BioGezond is de opvolger van het gezondheidsmagazine *Naturel*, dat werd uitgegeven door De Eenhoorn, een zusteruitgeverij van Evolution Media Group gespecialiseerd in kinderboeken. ‘De Eenhoorn verkocht *Naturel* in boekhandels en warenhuizen’, licht Piet Desmyter, uitgever en hoofdredacteur van *BioGezond* toe. ‘Maar omdat het niet vertrouwd was met het werven van reclame, zette het de publicatie van *Naturel* stop. Enkele maanden later zijn hebben we dan met Evolution Media Group *BioGezond* op de sporen gezet.’

EVOLUTIES

Het blad heeft een oplage van 45.000 exemplaren en wordt gratis verspreid. 35.000 exemplaren gaan naar natuur- en biowinkels in Vlaanderen en Brussel, die soms tot 300

exemplaren verdelen onder hun klanten. 10.000 exemplaren worden bezorgd aan homeopaten, acupuncturisten, reflexologen, psychotherapeuten, wellnesscentra, apotheken, dokters, tandartsen en ziekenhuizen, die het magazine in hun wachtzaal leggen.

De focus ligt op biologische en gezonde voedingssupplementen, veeleer dan op biovoeding

Piet Desmyter: ‘We werken met een achttal freelancejournalisten en medewerkers, onder wie enkele artsen. Medici en erkende therapeuten nemen wetenschappelijke publicaties door en vertalen die voor een breed publiek. Verder zijn er bijdragen over evoluties in ‘bioland’, want de belangstelling daarvoor neemt enorm toe. Vorig jaar kwamen er in Vlaanderen 67 nieuwe biologische landbouwbedrijven bij, wat hun aantal nu op 621 brengt. Het aantal verdelers, bereiders, verkopers en invoerders van biologische producten steeg eveneens, met 7% tot 1.417 bedrijven. En ook het totale pakket biobestedingen in Vlaanderen dikte, in vergelijking met 2020, aan met 7%, tot 399 miljoen euro.’

Volgens Piet Desmyter is de redactieplanning ‘deels commercieel gericht’. ‘Omdat toeleveringsbedrijven dan kunnen adverteren. Maar in de artikelen schrijven we nooit over specifieke merken.’ Behalve informatieve artikelen brengt het magazine verhalen en reportages. De focus ligt op biologische en gezonde voedingssupplementen, veeleer dan op biovoeding. ‘Wanneer het nuttig en mogelijk is, spelen we in op de actualiteit’, aldus nog Desmyter. ‘Tijdens de coronacrisis bijvoorbeeld hebben we vooral geschreven over het verhogen van de immuniteit. In opeenvolgende edities hebben we toen heel wat tips gegeven voor het versterken van zowel de lichamelijke als de geestelijke weerbaarheid.’

OPGEFRISTE WEBSITE

BioGezond heeft uiteraard ook een website, www.biogezond.be, en onlangs is begonnen met de opfrissing daarvan. De oude website werd overigens niet meer ondersteund door gepaste software. De nieuwe site wordt de komende weken aangevuld met heel wat artikelen uit de jaargangen 2021 en 2022. Ook op Facebook is *BioGezond* actief, en die pagina wordt tot nu vooral gebruikt voor de aankondiging van de magazines of van wedstrijden waarmee de lezer gerecenseerde boeken kan winnen.

FILIP YSENBAERT IS CHEF INFOGRAFIEK BIJ 'DE TIJD'

'Een infografiek is teamwork'

Journalistiek en infografieken: bij een economische krant gaan ze hand in hand. Filip Ysenbaert is chef infografiek bij 'De Tijd', die bij de verkiezing van European Newspaper of the Year meermaals is de prijzen viel voor de vormgeving. We vroegen Filip wat zijn werk inhoudt.

SELMA FRANSSEN

Wat doe je precies als chef infografiek?

'Sinds 2010 ben ik chef bij de infografische cel, die uit vier personen bestaat, mezelf inbegrepen. Het idee was om het infografische een grotere rol te laten spelen in de krant. De redactie werd aangespoord om daarvoor input te geven en vormelijk werd er ook een tandje bijgestoken. Bij de redesign van de krant in 2012 kwamen we met de infografieken pas echt op eenzelfde lijn als de vormgeving van de krant, met een gezamenlijk grafisch DNA. Voor de infografieken bestaat er sindsdien net zoals voor de lay-out een stijlgijs, met onder meer een vast kleurenpalet en typografische stijlen, die ervoor zorgt dat het team infografici eenvormig werk uitbrengt. Als chef infografiek zet ik de stijl van al het infografische werk uit en begeleid ik mijn collega's in het toepassen van de grafische stijl van *De Tijd*.

Je hebt een uniek takenpakket, want daarnaast illustreer je ook.

'Een krant als *De Tijd*, die hoofdzakelijk financieel nieuws brengt, heeft veel illustraties nodig. Het is niet altijd evident om passende foto's bij onze artikelen te vinden en je kan een krant niet vullen met grafieken alleen. Daarom is het handig dat er iemand vast op de redactie is die kan illustreren en ik heb dat altijd graag gedaan.

Freelance illustratoren hebben meestal een heel eigen stijl, maar ik probeer juist in een groot aantal verschillende stijlen te werken, afhankelijk van het onderwerp van het stuk.'

'Ik ben een tevreden mens als kop, tekst, infografieken of illustratie en lay-out een eenheid vormen'

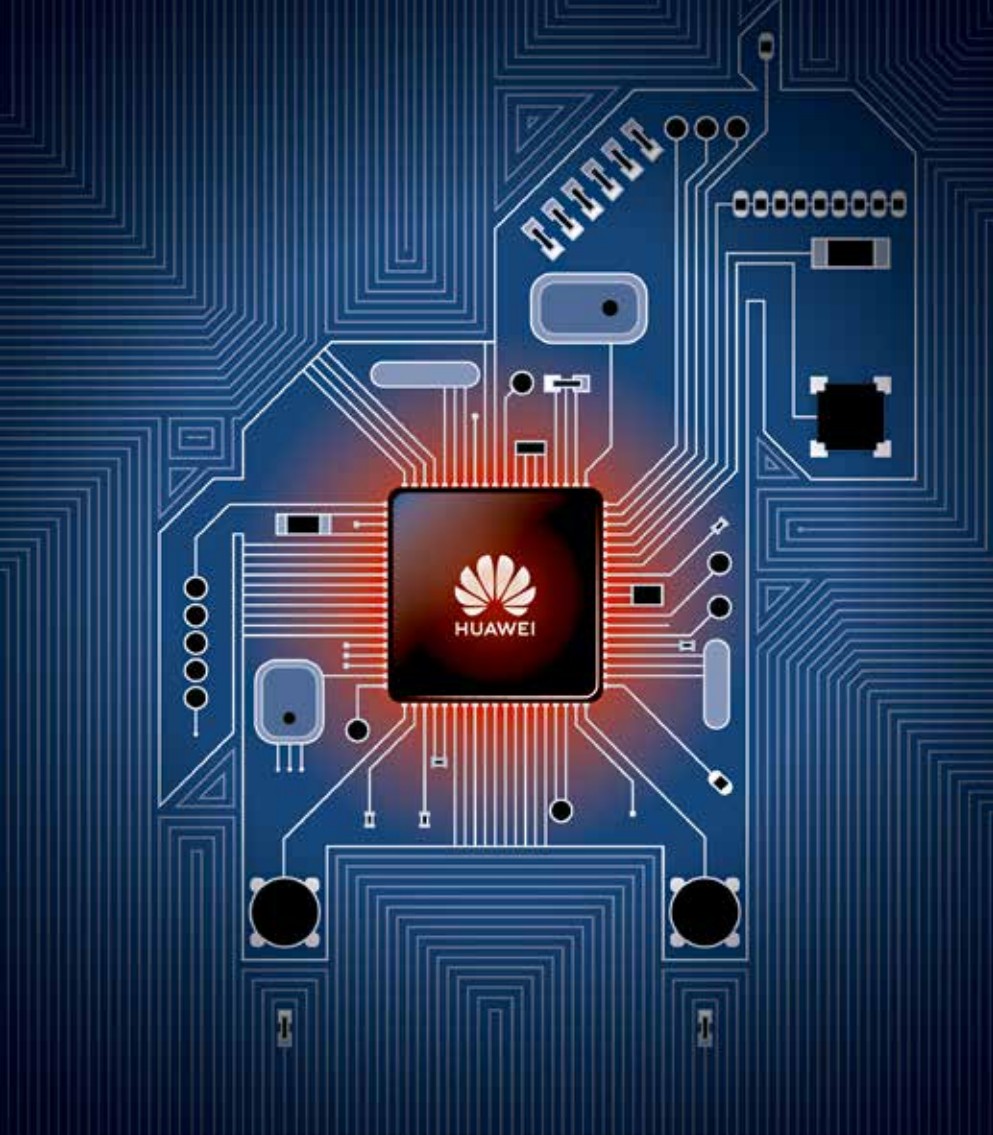
Kan je een paar voorbeelden van je werk met ons delen?

'Het Trojaanse paard van Huawei zag ik voor me als een printplaat. Het idee werd afgetoetst bij de journalist en in dit geval ook de chef weekend en de eindredacteur. We zaten op dezelfde golflengte en dus kon de uitvoering beginnen. Eerst zocht ik uit hoe zo'n printplaat eruitziet en hoe we de elementen konden gebruiken om dat paard tot leven te wekken. Halverwege werd de prent al eens doorgespeeld naar de lay-outer, om het beste evenwicht tussen prent en tekst te bereiken.'

'Een infografieken hoeft niet altijd cijfers te bevatten. Dat laat de infografieken zien die ik maakte na de aanslagen in Brussel. Journalist Dries Bervoet wilde aantonen hoe de Parijse en Brusselse aanslagen gelinkt waren aan de moedjahedien in Afghanistan. Tijdens ons gesprek hoorde ik wat de elementen en vereisten waren en ging ik op zoek naar een geschikte grafische vorm. De bom en het lont vormen een centraal element dat ervoor zorgt dat de vele kleine elementen niet zweven op de pagina. Het lont kon dan weer dienstdoen als tijdslijn. De rode blokjes tonen de momenten van de aanslagen. Van daaruit kan je ontdekken hoe ze gelinkt zijn. Ook in zo'n grafiek ga je dus hiërarchisch te werk. De journalist gaf me een schets met de namen, verbanden en tijdsmomenten. Daarmee ging ik aan de slag om een eerste basisstructuur uit te zetten. Achteraf werd er nog bijgestuurd, gecorrigeerd en tekstjes toegevoegd. Zoals steeds ligt stevig journalistiek werk, in dit geval van Dries, aan de basis van een dito eindresultaat. Dat materiaal, de nuances en de boodschap omzetten in een grafische vorm is dan weer mijn taak. Een sterke kop, artikel en lay-out maken het werk af. Teamwork dus. De beste grafieken ontstaan als de journalist stevige cijfers aanlevert, actief meedenkt over de hiërarchie van de cijfers en over de juiste bijschriften en titels. Samen zorgen we ervoor dat het hele plaatje klopt: ik ben een tevreden mens als kop, tekst, infografieken of illustratie en lay-out een eenheid vormen.'

Hoe beslis je of de infografische cel met een stuk aan de slag gaat?

'Bij elk artikel kijken we hoe dat het beste gepresenteerd kan worden. Vraagt dit stuk om een foto, fotomontage, infografieken of illustratie? Een artikel dat

Een printplaat in de vorm van een paard: het Trojaanse paard van Huawei.

opvallende cijfers bevat, is vaak gebaat bij een of meer infografieken. Een dragende infografiek geeft in een oogopslag de belangrijkste cijfers weer en trekt de lezer echt in het stuk. Een infografiek kan ook ondersteunend zijn bij de tekst en gebruikt worden om een bepaald aspect nader toe te lichten.'

Zijn er onderwerpen waar je niets mee kan?

'Je kan overal grafisch iets mee beginnen. Een enkel opvallend cijfer kan al genoeg zijn om een mooie infografiek te maken. En zelfs aan eeuwig terugkerende topics zoals de energiecrisis kan je verschillende draaien geven als er telkens een andere focus gelegd wordt in het stuk. Als de grafische vorm niet past bij de inhoud, dan wringt dat wel. Een interview

waarbij er een illustratie gemaakt moet worden omdat er geen foto van de persoon voorhanden is, bijvoorbeeld.'

Hoe ziet jouw werkdag eruit?

'Ik begin meestal om 10 uur aan een paar langetermijnprojecten te werken, bijvoorbeeld voor de weekendkrant. Van het nieuwsmanagement hoor ik in de loop van de voormiddag welke artikels er die dag op de planning staan. Ik probeer vlot te beslissen welke grafische uitwerking elk artikel vraagt, zodat er genoeg tijd overblijft voor het team om alles te maken. Kleine grafieken worden via mail aangevraagd en worden door het team uitgewerkt. Voor de grotere grafieken of illustraties is er sowieso overleg. Ik ga dan rond de middag bij de journalist horen wat de focus van

het artikel is en welke cijfers hij of zij al heeft. Een grafiek kan behoorlijk snel gemaakt worden. We hebben verschillende basistemplates voor grafieken, die we kunnen vullen met nieuwe informatie en naar wens kunnen aanpassen. Illustratie is de meest tijdrovende grafische vorm en vraagt meerdere uren. Mijn werkdag zit erop rond 18u, soms blijf ik langer als er op het laatste moment nog iets gemaakt moet worden voor de cover.'

Welke kwaliteiten heb je nodig voor deze job?

'Ik heb een grafische opleiding gedaan en heb geen economische achtergrond. Dat heeft z'n voordelen: ik functioneer als eerste lezer voor de journalist en stel vragen over alles wat ik niet begrijp (*lacht*). Grafisch sterk zijn is belangrijk, maar goed kunnen communiceren met de journalist is belangrijker. Als je niet weet wat de journalist wil vertellen, blijf je hangen in decoratieve in plaats van inhoudelijke oplossingen. Je moet ook flexibel zijn. Soms weet de journalist zelf nog niet wat de focus is, of verandert een stuk van richting. Als een briefing op zich laat wachten, begin ik alvast grafische elementen te schetsen die van pas kunnen komen.'

Online media werken steeds vaker met interactieve infografieken. Is dat de toekomst?

'Bij print werk je met 1 laag, online kan een grafiek meerdere lagen bevatten. Als lezers scrollen, krijgen ze verschillende cijfers te zien. Dat maakt dat je online veel meer informatie aan een grafiek kan toevoegen. Zulke elementen uitwerken, is echter tijdrovend. Hoe redacties toch voldoende aandacht kunnen geven aan het grafische gegeven online, is iets wat alle media nu aan het uitzoeken zijn. Ik vind het razend interessant om te kijken wat onze eigen datajournalisten en grote internationale media op dit vlak doen.'

© Keen Broos

FOTOGRAAF

ISABELLE PATEER

Dit beeld maakt deel uit van het project UNSETTLED en zou symbool kunnen staan voor de gehele serie. De reeks focust op ingrijpende transitie in het uitbreidingsgebied van de Antwerpse haven door de explosieve groei van containertransport de afgelopen decennia. Het documenteert de lokale gevolgen van globalisatie en hoe politieke, economische en ecologische factoren een gebied en bijbehorende gemeenschappen en landschappen herdefiniëren.

www.unsettled.eu

Adviezen aan de VVJ

De Raad voor de Journalistiek kreeg van de VVJ vragen over 'Vive le vélo' en de toekenning van bonussen op basis van publieksdata. Hieronder onze adviezen.

VRAAG OVER VIVE LE VÉLO

ADVIES OVER HET STATUUT EN DE DEONTOLOGISCHE AANVAARDBAARHEID VAN NEVENACTIVITEITEN

Naar aanleiding van een discussie over de commerciële nevenactiviteiten van Karl Vannieuwkerke, presentator van *Vive le vélo* op VRT televisie, stelde de VVJ een vraag over de merchandising van *Vive le vélo*. De VRT had in een mededeling gezegd dat er geen enkel deontologisch probleem was omdat Vannieuwkerke geen journalist is, maar presentator van een entertainmentprogramma. De VVJ vroeg daarop aan de Raad of Vannieuwkerke journalist of entertainer is en of hij zijn journalistieke onafhankelijkheid al dan niet in het gedrang brengt door de commerciële nevenactiviteiten.

De Raad zegt in zijn advies dat *Vive le vélo* wel degelijk een journalistiek programma is en dat Karl Vannieuwkerke in het programma handelt als journalist. Dat impliceert dat de beroepsethische Code van toepassing is op het programma en de journalist/presentator. Zijn beroepsstatuut doet daarbij niet ter zake, zoals bepaald in artikel 3 van de statuten van de Raad. Verder zegt de Raad dat hij over onvoldoende gegevens beschikt om te oordelen over de vraag of de journalistieke onafhankelijkheid van Vannieuwkerke in het gedrang komt door de commerciële nevenactiviteiten die hij volgens de VVJ ontplooit. De Raad kan dit ook niet beoordelen zonder tegensprekelijke procedure, die steeds gebeurt bij een klacht maar niet aan de orde is bij een vraag.

VRAAG OVER BONUSSEN

ADVIES OVER JOURNALISTIEKE ONAFHANKELIJKHEID EN VERGOEDINGSWIJZEN

De VVJ stelde een vraag over de toekenning van bonussen aan hoofdredacteuren en journalisten op basis van publieksdata. De VVJ noemt het evident dat journalisten en hoofdredacteuren rekening houden met hun publiek, maar zegt dat publiekscijfers en andere commerciële factoren nooit mogen domineren. De vraag is of en in welke mate aan publieksdata gelieerde vergoedingswijzen conform de Code zijn en geen afbreuk doen aan de journalistieke onafhankelijkheid.

De Raad stelt in zijn advies dat de meeste media commerciële bedrijven zijn die hun bereik proberen te optimaliseren binnen de publieksniche die ze bedienen. Bonussen maken deel uit van verloningssystemen in (commerciële) bedrijven en het remuneratiebeleid van hoofdredacteuren, op basis van bonussen of andere componenten of variabelen, is op zichzelf geen beroepsethische kwestie. De Raad spreekt zich daar niet over uit. De Raad spreekt zich evenmin uit over redactionele keuzes. Journalisten en redacties zijn vrij in de selectie van onderwerpen en in het bepalen vanuit welke invalshoek en in welke context ze een onderwerp belichten. Als bonussen bij het maken van redactionele keuzes een dominante rol zouden spelen, zoals verwoord door de VVJ, dan zou dit een probleem kunnen stellen, maar uit de vraag blijkt niet dat er aanwijzingen zijn dat dit het geval zou zijn. De vraag is algemeen en de Raad kan, zoals gangbaar, enkel in concrete gevallen oordelen over mogelijke inbreuken op de Code.

VLAAMS BELANG // DE TIJD

KLACHT OVER EEN OPINIESTUK

Het artikel is een opiniestuk over de relaties tussen rechts-radicalen partijen uit verschillende Europese landen en de Russische president Poetin. Over Vlaams Belang schreef de journalist onder meer dat de partij destijds waarnemers stuurde naar het referendum over de annexatie van de Krim door Rusland. Vlaams Belang zegt dat dit feitelijk fout is en vroeg de publicatie van een rechtzetting. Daarop publiceerde *De Tijd* online en in print dit wederwoord: "In een reactie zegt het Vlaams Belang dat de partij de waarnemers niet zelf gestuurd heeft en dat de toenmalige mandatarissen 'op eigen houtje' het Krimreferendum bijwoonden. De partij heeft de actie toen veroordeeld, luidt het. Het Vlaams Belang zegt voor de missie niet betaald te hebben." Vlaams Belang vindt dit geen loyale rechtzetting en diende een klacht in bij de Raad. Die verklaarde de klacht ongegrond.

Volgens de Raad maakt *De Tijd* aannemelijk dat er elementen zijn om redelijkerwijs te twifelen aan het feit dat de drie mandatarissen louter op eigen initiatief, geheel buiten de partij om en zonder enig mandaat van de partij als waarnemer naar het Krim-referendum zijn gegaan. Gegeven die context strookt het met de Code om de vraag van Vlaams Belang te behandelen als een vraag tot wederwoord en niet als een rechtzetting. Overeenkomstig het principe van wederwoord heeft *De Tijd* het artikel aangevuld met de gegevens die door Vlaams Belang werden aangebracht en die informatie loyaal gepubliceerd op de website en in de krant. Zo is het principe van wederwoord loyaal toegepast, besluit de Raad.

X // GAZET VAN ANTWERPEN

KLACHT OVER EEN COLUMN

De klacht gaat over een column waarin de journalist de toepassing van de tuchtprocedures bij de balie van Antwerpen op de korrel neemt. Hij heeft het onder meer over een seksueel getinte scène met een jonge stagiaire-advocate en een gevestigde advocaat van middelbare leeftijd in een toilet tijdens een feest van de Conferentie bij de Antwerpse balie, en vraagt zich af wie van de twee de stafhouder op de vingers zal tikken. Klaagster is de stagiaire-advocate. Ze betwist de toiletscène en zegt dat er sprake was van seksueel grensoverschrijdend gedrag.

De Raad kan zich niet uitspreken over het waarheidsgehalte van de beschreven toiletscène omdat de versies van klaagster en de journalist uiteenlopen.

De klacht is ongegrond wat het onderscheid tussen feiten en meningen en het wederhoor betreft. Het is eigen aan een column dat feiten, overdrijvingen en (provocerende) meningen door elkaar lopen. De vraag over de manier waarop de stafhouder en de balie omgaan met mogelijke inbreuken op de deontologie van de advocatuur is van maatschappelijk belang. De journalist stelt in zijn column vragen bij het wel of niet optreden van de stafhouder. Daarmee uit hij geen ernstige beschuldigingen ten aanzien van klaagster, wat maakt dat wederhoor niet nodig was.

De klacht is wel gegrond wat betreft de schending van het privéleven en de menselijke waardigheid. Klaagster is geen publiek figuur, maar de manier waarop de column indirect naar haar verwijst, maakt haar herkenbaar binnen haar professionele omgeving. De beschrijving van de toiletscène gaat over intieme, seksuele gedragingen. Gezien de identificeerbaarheid tast deze beschrijving het privéleven en de menselijke waardigheid van klaagster verder aan dan noodzakelijk in het maatschappelijk belang van de publicatie.

D.D.V.D.W. // HUMO EN DEMORGEN.BE

KLACHT OVER EEN VOORPUBLICATIE VAN HET BOEK 'ONTMENSELIJKT'

Het artikel is een voorpublicatie van een uittreksel uit het boek *Ontmenselijkt*. *Achter de schermen bij studentenclub Reuzegom* van journalist Douglas De Coninck. Klager was praeses van Reuzegom in 2016-2017 en was niet aanwezig bij de doop waarna Sanda Dia overleed. Over klager meldt het artikel onder meer dat hij de auteur was van het draaiboek dat werd gevolgd bij het doopritueel en dat hij op de fatale avond begon met het wissen van alle digitale sporen van het bestaan van Reuzegom. Klager maakte verschillende bezwaren tegen het artikel. De klacht is gegrond.

De Raad is van oordeel dat de vermelding van de naam en voornaam van klager in de context van het artikel een schending van zijn privéleven uitmaakt. Klager is geen publiek figuur. Hij maakt ook aannemelijk dat hij zelf de

publieke aandacht niet heeft opgezocht en dat hij bij een eerder interview met aandrang had verzocht om zijn naam niet te vermelden.

Het artikel brengt ernstige beschuldigingen uit die de eer en goede naam van klager betreffen en waarmee hij eerder in de pers nog niet in verband werd gebracht. Daarom had de journalist hem vóór publicatie van het artikel een kans op wederhoor moeten bieden, wat niet gebeurd is.

Op één item na kan de Raad zich niet uitspreken over het waarheidsgehalte van de door klager betwiste passages. Maar op één punt verwijst de Raad naar een eerdere uitspraak over een andere klacht tegen een artikel van Douglas De Coninck, met name wat betreft het achterwege laten van het gegeven dat coke volgens Reuzegomleden geen cocaïne geweest zou zijn, maar bloem. Dit achterwege laten komt neer op een niet waarheidsgetrouwe weergave van gegevens waarover De Coninck bij de publicatie van zijn artikel beschikte, zegt de Raad.

CLEMENT // DE CONINCK

KLACHT OVER EEN PASSAGE UIT HET BOEK 'ONTMENSELIJKT'

De klacht gaat over een passage in het boek *Ontmenselijkt* van Douglas De Coninck. Klager is advocaat van een van de leden van Reuzegom die voor de correctionele rechtbank moeten verschijnen naar aanleiding van de dood van Sanda Dia na de studentendoop in 2018. De betwiste passage gaat over een gezamenlijke condoléancebrief die de deelnemers aan de doop zouden sturen naar de ouders van Sanda Dia, maar die er uiteindelijk niet gekomen is. De journalist schrijft dat het niet te achterhalen valt wie het voortouw nam om de Reuzegommers ervan te overtuigen om niet bijeen te komen voor een gezamenlijke condoléancebrief, maar dat enkele berichtjes op de smartphone van clublid Igean wijzen in de richting van klager. Klager zegt dat dit niet waarheidsgetrouw is en dat de journalist geen rekening heeft gehouden met zijn reactie. De Raad verklaarde de klacht ongegrond.

De journalist heeft de passage uit het boek voorgelegd aan klager en hem aanvankelijk zestien dagen de tijd gegeven om te reageren. Hij heeft die termijn achteraf nog twee keer verlengd tot in totaal 21 dagen. Dat is volgens de Raad zonder meer een redelijke termijn voor een tekst van zeven zinnen in een boek. Klager heeft, naargelang van de versie van klager of de journalist, net voor of net na het verstrijken van de twee maal uitgestelde ultieme deadline gereageerd op de dag dat het boek in druk ging. De journalist heeft de tekst op twee punten aangepast. Hij had de tekst mogelijk nog verder kunnen verduidelijken als hij de reactie van klager vroeger had ontvangen, op een moment dat grotere ingrepen in het manuscript nog mogelijk waren. Maar, zegt de Raad, dat deze eventuele bijkomende verduidelijking, met mogelijk een aanpassing van de hypothese over de rol van klager bij de afgang van de bijeenkomst over onder meer een collectieve condoléancebrief, er niet gekomen is, kan in de context waarin het wederwoord tot stand is gekomen niet worden beschouwd als een beroepsethische fout.

YASSIN AKOUH (22)
FREELANCET ALS STUDENT

‘Ik heb geleerd dat je je werk echt moet verkopen’

‘Mijn eerste journalistieke ervaring deed ik op mijn 17de op. Via school draaide ik een dag mee bij *StampMedia*. Ik had in Marokko de Rif-protesten gefilmd met mijn smartphone en wilde daar een montage van maken. Dat leek de mensen van *StampMedia* ambitieus voor één dag, maar het lukte, en nieuwssites namen de video over. *StampMedia* motiveerde me daarna om vaker stukken voor hen te maken en journalistieke workshops te blijven volgen.’

‘In de zomer van 2018 was ik weer in Marokko en had ik de kans om mensen te interviewen, onder wie de vader van de gearresteerde protestleider van de Rif. Toen dacht ik: ik ga het proberen als freelancer. Via *StampMedia* kwam ik in contact met Jago Kosolovsky, die voor *Knack* werkte. *Knack* en *Le Vif* publiceerden mijn eerste journalistieke stuk als freelancer. Artikels bij onder meer *De Standaard* en een podcast met Rudi Vranckx volgden. Ik heb geleerd dat je je werk echt moet verkopen en dat veel afhangt van wie je kent: Jago is nu hoofdredacteur van *MO** en heeft me ingeschakeld voor een vervanging als redacteur Diversiteit en Noord-Afrika.’

‘Ik was dus al actief als journalist terwijl ik zelfs nog nooit stage had gedaan (*lacht*). Ik zit nu in mijn derde jaar Journalistiek aan AP Hogeschool en doe binnenkort mijn eerste stage, bij *Pano*. Ik wil de tv-wereld leren kennen en een breder profiel opbouwen. Ik ben over Marokko gaan schrijven omdat er weinig en eenzijdig over Marokko bericht wordt, terwijl er in België zoveel mensen zijn die een band hebben met dit land. Dat wil ik veranderen. Ik heb er zo’n 500 boeken over verzameld en maak TikToks over de geschiedenis van Marokko. Soms denk ik dat een doctoraat ook iets voor mij zou kunnen zijn. Maar eerst afstuderen!’ (SF)

&UIT HET V

INGE STIERS (48) TROK NAAR HET
VLAAMS INSTITUUT GEZOND LEVEN

‘Journalistiek is een hobby geworden’

‘Als kind hoorde ik VRT-correspondent Roger Simons zijn bijdragen altijd afsluiten met ‘*Roger Simons, BRT, Londen*.’ Ik dacht dan telkens: dat wil ik zijn. Londen is het nooit geworden, want ik zat in 1998 meteen op mijn plek toen ik rechtstreeks vanuit de schoolbanken bij *Het Laatste Nieuws* belandde. Mijn eerste job was als showbizjournalist. Beroemde mensen zijn niet altijd gemakkelijk, je leert dus op je strepen staan. Bovendien is het een uitdaging om met originele vragen te komen als je voor de honderdste keer Koen Wauters interviewt (*lacht*). Een uitstekende leerschool dus. Van de showbiz stapte ik over naar de algemene nieuwsdienst van *Het Laatste Nieuws*. Daar schreef ik regelmatig de grote weekendstukken en kreeg ik een vaste reeks dubbelinterviews, waarbij twee mensen met tegengestelde visies op het leven samen werden gezet. Dat leverde altijd geanimeerde gesprekken op.’

‘In 2005 stapte ik over naar *Dag Allemaal*. Op de nieuwsdienst weet je nooit hoe je dag eruit zal zien en werken voor een weekblad was gemakkelijker met mijn gezin te combineren. Ik deed voor *Dag Allemaal* alles behalve showbiz (*lacht*). Ik interviewde ‘de gewone Vlaming’ en af en toe een politicus. Wat me vooral is bijgebleven, is het vertrouwen dat gewone mensen in journalisten hadden. Ze waren zo openhartig; soms moest ik hen tegen zichzelf beschermen. Ik sprak regelmatig mensen die ziek waren en geld voor een behandeling probeerden op te halen. Als ik naar hun verhaal luisterde, betekende dat echt iets voor hen. Sommige verhalen

IAK

lieten mij niet los. Ik heb nog steeds contact met mensen die ik meer dan 10 jaar geleden interviewde.'

'Toen ik vijf jaar geleden het voorstel kreeg om voor *Het Laatste Nieuws* te freelancen en vooral over gezondheid te schrijven, heb ik meteen ja gezegd. Het waren de fijnste jaren van mijn carrière: ik had veel vrijheid en twee vaste rubrieken rond voeding en beweging. Daarnaast schreef ik ook 'Lezer bij het Ontbijt', wat ik vandaag nog steeds doe, en de rubriek 'Geld maakt gelukkig'. Best ironisch, want freelancen is geen vetpot. Dankzij mijn vaste rubrieken had ik weinig zorgen, maar voor elk stuk dat erbij kwam, moest er onderhandeld worden. Ik trok vaak aan het kortste eind en op de duur had ik daar genoeg van. Je krijgt bovendien weinig waardering als freelancer – redacties weten amper dat je bestaat. Ik wilde niet nog 20 jaar op die manier werken.'

'Het zit zo in mijn DNA om voor de gewone Vlaming te schrijven, dat ik moet oppassen dat ik niet te véél vereenvoudig'

'Ik was al even aan het rondkijken toen ik een vacature voor eindredacteur en copywriter bij het Vlaams Instituut Gezond Leven zag. Het leek me een interessante job, want het instituut heeft ervoor gezorgd dat de Vlaming zich veel bewuster is geworden van het belang van een gezonde levensstijl. Denk maar aan de voedings- en de bewegingsdriehoek: iedereen kent die ondertussen. Tegelijkertijd is er nog heel wat werk aan de winkel. Het merendeel van de mensen eet nog altijd ongezond en beweegt te weinig. Ik wil graag een steentje bijdragen om dat te veranderen.'

© James Arthur

VROEGER

Journaliste bij *Het Laatste Nieuws* en *Dag Allemaal*

NU

Sinds september 2022 eindredacteur en copywriter bij het Vlaams Instituut Gezond Leven

'Op 1 september ben ik begonnen. Ik voel me nu deel van een team, dat is een groot verschil. Ik schrijf minder zelf, maar met de menselijke verhalen op *geluksdrieboek.be* kan ik toch nog mijn journalistieke ei kwijt. Ik maak vooral teksten, persberichten en nieuwsbrieven op basis van informatie die onze experts aanleveren. Het zit zo in mijn DNA om voor de gewone Vlaming te schrijven, dat ik moet oppassen dat ik niet te véél vereenvoudig (*lacht*). Om teksten leesbaar te maken voor Jan en Mieke zonder aan de correctheid te raken, moet ik de materie zelf goed begrijpen. Het is fijn dat ik op die manier op mijn 48ste nog altijd bijleer.'

'Toen ik mijn perskaart moest terugsturen, was dat slikken. Ik kan de journalistiek niet helemaal loslaten en schrijf nog af en toe voor *Het Laatste Nieuws* en *Dag Allemaal*. Het is een hobby geworden. De druk is eraf, ik ben blij met elk stuk dat ik kan schrijven. Maar ik vind het heel erg dat het zo moet. Ik zou niemand aanraden om vandaag als freelancer de journalistiek in te gaan. Alles moet zo goedkoop en snel mogelijk en dat gaat ten koste van de kwaliteit. *If you pay peanuts, you get monkeys*, terwijl goede journalisten onmisbaar zijn voor de samenleving.' (SF)

Het VVJ-bestuur heeft vijf nieuwe journalisten afgevaardigd naar de Raad voor de Journalistiek. Dat zijn **Philip Heymans** (VRT), **Jan Lippens** (freelance *Knack*), **Jean-Paul Mulders** (freelance *Knack*, *De Morgen*), **Jonas Muylaert** (NewsCity/DPG Media) en **Ine Renson** (*De Standaard*). Zij komen in de plaats van **Samira Bendadi**, **Luc De Smet**, **Frederik De Swaef**, **Gie Van Roosbroeck** en **Louis Weenen** - die bij deze nogmaals ferm worden bedankt voor hun bewezen diensten in de voorbije jaren.

Aan uitgeverkant komen **Ine Philippe** (VRT), **Frederik De Swaef** (hoofdredacteur *Gazet van Antwerpen*) en **Kristof Demasure** (Telenet/SBS) in de plaats van respectievelijk **Diane Waumans** (VRT, met pensioen), **Werner Smeuninx** en **Philippe François** (Belga). De volledige nieuwe samenstelling van de Raad voor de Journalistiek voor 2023-2026 vind je op www.rvdj.be.

VTM Nieuws heeft een nieuwe hoofdredacteur: **Bert Heyrman**. Hij was tot nu adjunct-hoofdredacteur. Bert komt in de plaats van Michiel Ameloot, die baas wordt van de sportredacties van *Het Laatste Nieuws* en VTM.

Zoek **Matthias Verbergt** niet langer op de politieke redactie van *De Standaard*, waar hij vijf jaar actief was als justitiejournalist. Hij legde onlangs de eed af als advocaat-stagiair en versterkt nu een Antwerps advocatenkantoor.

Ook **Sara De Sloover** verlaat, na anderhalf jaar *De Morgen* en acht jaar BRUZZ, de journalistiek. Ze is voortaan te vinden op de dienst Klimaatverandering van de FOD Leefmilieu.

ONDER EMBARGO

Pascal Vranckx verhuist van de VRT, waar hij een deeltijds contract had, naar AVS Oost-Vlaamse televisie. Daar gaat hij aan de slag als zelfstandige reportagemaker en nieuwsanker.

Bij Belga gaat **Luc Vandekerckhove** met pensioen. Daar was hij 37 jaar actief, na eerder al 7 jaar voor *Gazet van Antwerpen* te hebben gefreelancet.

Uitgeverij Houtekiet heeft een nieuwe baas, en dat is **Mark Cloostermans**. Mark kennen we nog van de vele literaire kritieken die hij schreef voor onder meer *De Standaard*. Hij is ook zelf auteur van enkele boeken.

Overleden is **Jos Huypens**, hij werd 74. Jos was een beetje vanalles. Zowat een kwarteeuw was hij journalist, en van 1991 tot 1996 zelfs hoofdredacteur van *Gazet van Antwerpen*. Tegelijk maakte hij een academische carrière als prof Communicatiewetenschappen aan de Universiteit Antwerpen en docent aan de KULeuven. Na zijn jaren in de journalistiek richtte hij nog het communicatieadviesbureau Communicado Int. op.

Ook voor eeuwig vertrokken is **Hans Devroe** (83), oprichter en bezieler van de Universitaire Werkgroep Literatuur en Media in Leuven. Het opzet in 1980 was om, ter aanvulling van het academische aanbod aan de universiteit, jongeren kritisch te leren omgaan met moderne cultuurvormen, zoals de nieuwsmidia.

©VRT

De tweedelige Canvas-documentaire *Sarah in Genderland*, nog te bekijken op VRT MAX, heeft een van de prestigieuze PRIX EUROPA in de wacht gesleept. Als tweede beste in de categorie tv-documentaires kreeg ze een bijzondere vermelding. In de documentaire gaat **Sarah Vandeursen** op zoek naar hoe jonge mensen omgaan met hun genderidentiteit. *Sarah in Genderland* is het werk van **Isabelle Schepens**, **Leentje Lybaert** en **Louk Vonken**.

Advocaat **Walter Damen** viel dan weer net niet in een andere prijs: die van *Bully Lawyer of the Year*. Damen was als pestkopadvocaat genomineerd door de ngo CASE, Coalition against SLAPPs in Europe. SLAPP staat voor *strategic lawsuits against public participation*, intimiderende en fnuikende processen dus die ook kritische nieuwsmidia treffen.

Damen torst dan ook een kwalijke reputatie op dat vlak. Zo neemt hij als advocaat van de Antwerpse immomakelaar Eric Van der Paal systematisch de onderzoeksjourna-

listiek van Apache onder vuur. Maar voor de prijs van *Bully Lawyer of the Year* moest hij, net zoals een eveneens genomineerd Brits advocatenkantoor, uiteindelijk toch de duimen leggen voor een **rechter uit Kroatië**.

©JA

De ontslagronde bij de VRT heeft twee mensen van de nieuwsdienst hun baan gekost, meer bepaald bij VRT NWS Andere Talen. **Joyce Azar** bracht (een selectie van) het VRT-nieuws in het Frans en was op die manier toch een prima ambassadrice van Vlaanderen in het Franstalige landsgedeelte. **Uta Neumann**, die in Berlijn woont, verzorgde mee de Duitstalige nieuwspagina's. Ook bij EEN en Canvas zijn enkele beroepsjournalisten het slachtoffer geworden van de ontslagronde.

Eind oktober verspreidde de **Antwerpse rechtbank** onder geaccrediteerde gerechtsjournalisten een vonnis dat brak met de traditie van anonimiseren. De namen van partijen en hun advocaten werden voluit weergegeven. Wel vroeg de rechtbank aan de journalisten om 'het niet-geanonimiseerde vonnis te verwerken volgens de journalistieke deontologie'.

De VVJ dringt bij het College van Hoven en Rechtbank al geruime tijd aan op deze werkwijze. Voor **gerechtsjournalisten** is het nu

eenmaal van cruciaal belang over authentieke, niet-geanonimiseerde uitspraken te kunnen beschikken, willen ze om te beginnen al correct verslag kunnen uitbrengen erover. Verder is deze openbaarheid van persoonsgegevens essentieel om de controlefunctie te kunnen waarmaken die de pers ook ten aanzien van het gerechtelijke gebeuren heeft.

De VVJ hoopt dat deze werkwijze nu ook *common practice* wordt. En dat ze wordt doorgetrokken naar de nieuwe centrale databank van vonnissen en arresten, die op dit ogenblik door **Justitie** wordt ontwikkeld.

Volgens de Raad voor de Journalistiek (RvdJ) is **Karl Vannieuwerke**

dus wel degelijk als een journalist te beschouwen, op wie de journalistieke beroepsethiek van toepassing is (zie pagina 30 van dit blad). Des te vreemder was de reactie van de VRT, die erop neerkwam dat ze Karl nog altijd als 'presentator' ziet, niét als journalist.

©Belga

Bij het **VVJ-bestuur** leidde dat tot wenkbrauwingefrons, want erkent de VRT dan niet de rol en verantwoordelijkheid van de RvdJ met betrekking tot deontologie? Intussen vroeg het dagelijks bestuur van de Raad voor de Journalistiek aan de VRT om meer duidelijkheid. Begin volgend jaar is een overleg gepland.

En wat een vreemd programma toch, dat over Flanders Technology & Innovations op **VRT MAX**. Het blijkt al snel om een promoshow voor de Vlaamse regering te gaan, door een extern productiehuis gemaakt bovendien. Maar de disclaimer op VRT MAX is ver te zoeken, en bovendien wordt de show door twee erkende beroepsjournalisten gepresenteerd, wat het

geheel toch een stevig journalistiek sérieux geeft.

Misschien moet VRT toch eens opnieuw bekijken of en hoe ze de **Vlaamse overheid** nog zo'n platform biedt (verwijten over 'regimepers' zijn nu al niet van de lucht). Toch ligt de belangrijkste verantwoordelijkheid hier wellicht bij de Vlaamse regering, die de VRT tot dergelijke politieke promo beweegt.

Correctie. In ons vorige nummer werd op deze plaats **Pascal Weiss** van *Het Nieuwsblad* verkeerdelijk adjunct-hoofdredacteur genoemd, dat moet wel degelijk hoofdredacteur zijn (zoals ook Liesbeth Van Impe dat is). Excuus, aan Pascal in de eerste plaats.

OPROEP

Vlaams-Nederlandse Journalistenbeurs zoekt beginnende en ervaren journalisten

Heb jij een idee voor een journalistiek onderzoek met Vlaams-Nederlandse insteek maar mis je budget om het uit te kunnen voeren?

Of wil je graag één of twee maanden werken op een Nederlandse of Vlaamse redactie?

Vraag een onderzoeks- of uitwisselingsbeurs aan vóór 15 februari 2023 en ga van start met je onderzoek of uitwisseling vanaf april 2023

VNJB.EU

2023 wenkt, hernieuw tijdig je lidmaatschap!

**LEES BINNENIN
WAT WE ALLEMAAL
VOOR JE DOEN!**

LIDGELDEN / KOSTENBIJDRAGEN 2023

Beroepsjournalist/journalist van beroep - lid VVJ Lidgeld (inclusief administratiekosten en validatievignetten) Waarborg autopersplaat (eenmalig)	140 50
Beroepsjournalist/journalist van beroep - geen lid VVJ Administratiekost perskaart 5 jaar Jaarlijks validatievignet perskaart Waarborg autopersplaat (eenmalig) Jaarlijks validatievignet autopersplaat	100 75 80 75
Stagiair-beroepsjournalist	100
Persmedewerker (journalist in bijberoep)	85
Technicus - lid VVJ	80
Technicus - geen lid VVJ Administratiekost T-kaart 5 jaar Jaarlijkse validatievignet T-kaart	50 20
Erelid (oud-journalist)	70
Docent journalistiek	70
Student journalistiek	20 à 50
Internationale perskaart (IFJ) (2 jaar geldig)	75

Maak het juiste bedrag over op rekening
BE33 2100 3197 0646 van de VVJ,
Zennestraat 21, 1000 Brussel.
Met in de mededeling: naam, voornaam en
erkennings- of lidnummer.

Vlaamse Vereniging
van Journalisten

AVBB Algemene vereniging
van beroepsjournalisten
in België
ERKENDE BEROEPSUNIE